

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE CORINTHIANS

¹ Shíí, Paul, Jesus Christ binal'a'á nshíigo Bik'ehgo'ih'nań háshit'íigo shi'dokéed, la'íí nohwik'isn Sosthenes, ² Ínashood Corinthgee ha'ánátséhíí bich'í' k'e'ilchii, áí Christ Jesus biláhyú godilzihgo ádaat'eego ádaabi'deszaa, Bik'ehgo'ih'i'nań báhadaadeszaahíí daaleehgo daabi'dokéed, la'íí dahot'éhé Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi' biláhyú daayokaqahíí dawa bich'í' k'e'ilchii, án dabií beBik'ehń la'íí néé nohweBik'ehń nlijj: ³ Bik'ehgo'ih'i'nań nohwiTaa hik'e Jesus Christ nohweBik'ehń bits'á'dí' ilgoch'oba'íí la'íí ilch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'ąą le'. ⁴ Bik'ehgo'ih'i'nań bilgoch'oba'íí Jesus Christ biláhyú nohwaa yiné'híí bighą dábik'ehń oshkaqahgo nohwá ba'ihénsi; ⁵ Áń dawahá yee nohwich'onii, yati' yee nohwich'onii, nohwigoya' ndi nohwá ágółsi; ⁶ Áík'ehgo Christ baa nadaagohiilni'íí nohwithahyú ndzilgo áyíłsi: ⁷ Áík'ehgo yaaká'dí' nohwaa hi'né'íí doo la' binohdih da; Jesus Christ nohweBik'ehń nadáhíí biba' ádaanoht'eedá': ⁸ Bik'ehgo'ih'i'nań nołdzilgo ánohwıłsi doleel danágódzáázhi', áík'ehgo Jesus Christ nohweBik'ehń nadáhíí bijjı doo nt'é bee nohwaa dahgoz'ąą da doleel. ⁹ Bik'ehgo'ih'i'nań da'áníyú át'éé, án biYe' Jesus Christ nohweBik'ehń bił kıl daanohdlijgo

nohwich'í' ánniid. ¹⁰ K'adíí nánohwoshkaah, shik'íyú, Jesus Christ nohweBik'ehñ bizhi' biláyú dálelt'eego yádaalti' doleełgo, nohwitahyú doo ilts'á' ádaanoht'ee da doleełgo: áídá' nohwiini' dálelt'eego la'íí dálelt'eego natsídaahkeesgo dalaházhi' be'ádaanoht'ee le'. ¹¹ Shik'íyú, ilch'í' nanádaagonołkaad laa, Klóe yił naháztaaníi shił nadaagolñi'. ¹² Gádishñiigo ádishñii, la', Shíí Paul zhinéé nshłji; la'íí, Shíí Apółlos zhinéé nshłji; la'íí, Shíí Céphas zhinéé nshłji, la'íí, Shíí Christ zhinéé nshłji, daadohnii ląá. ¹³ Ya' Christshą' dákwiíhi daahohiikaah néé? Ya' Paul tsj'ılma'áhi nohwá bíheskał néé? Ya' Paul bizhi' bee baptize ádaanoht'ee deszaa néé? ¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ ba'ihénsi, doo la' baptize ádaanoht'ee deszaa da, Críspus hik'e Gáius zhá; ¹⁵ Baptize ánoht'ee deszaa yúgo dánko dahadíni gánii, Dabíi bizhi' yee baptize ágot'ii. ¹⁶ Áídá' Stéphanas bił daagolínii baptize ashłaa aldó': ba'ashhah la' baptize ashłaa shihíi doo bígonsi da. ¹⁷ Christ doo baptize ash'úgo shin'a' da, áídá' yati' baa gozhóni baa nagoshni'go shin'a': doo yati' goyáanii bee yashti' da, áik'ehgo yashti'yúgo dánko tsj'ılma'áhi baa na'goni'ii doo nt'é áile' da doleeł ni'. ¹⁸ Tsj'ılma'áhi baa na'goni'ii ch'á'onehezdeehii bich'í'yúgo déba'odlohé; áídá' néé hasdáhiikaihii nohwich'í'yúgo Bik'ehgo'ihí'nañ binawod at'éé. ¹⁹ Bek'e'eshchiinii gániiigo, Nnee daagoyáni bigoyą' da'ádihgo ádaashłe' doleeł, nnee bił ídaagozinii aldó' doo bił ídaagozih dago ádaashłe' doleeł. ²⁰ Nnee goyáni n'ii hayú lán? Begoz'aanii ye'ik'e'ılchihí n'ii hayú lán? Ni'gosdzán biká' ágot'eehii ye'agodet'áhi n'ii hayú lán? Díi

ni'godzán biká' igoyá'íí, Bik'ehgo'ihí'nań doo nt'é dago áyílaahi at'éé. ²¹ Bik'ehgo'ihí'nań góyáágo ngonlchíí lék'ehíí k'ehgo ni'godzán biká' nnee dabíí bigoyá'íí bee Bik'ehgo'ihí'nań ch'éh yídaagoksih, áídá' yati' baa gozhóni yaa yakti'íí, ni'godzán biká' nnee bich'í'yúgo doo nt'é da ndi, biláhyú da'odlaaníí hasdáhi'niilgo Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áá. ²² Jews daanlíni godiyihgo be'ígózinihíí yiká hádaat'íí, la'íí Greeks daanlíni kogoyá' zhá yiká daadéz'íí: ²³ Áídá' néehíí Christ tsí'ina'áhi biheskaíí baa nadaagohiilni', áí Jews daanlíni bidáh sizíí, Greeks daanlíni bich'í'yúgo déba'odlohé; ²⁴ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ádaanniidíí, Jews daanlíni la'íí Greeks daanlíni dawa yich'í'yúgo Christ, Bik'ehgo'ihí'nań binawodíí at'éé, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bigoyá' at'éé. ²⁵ Bik'ehgo'ihí'nań bigoyá'íí, ni'godzán biká' nnee bich'í'yúgo déba'odlohé ndi, nnee bigoyá'íí yitisgo goyáá; ni'godzán biká' nnee bich'í'yúgo Bik'ehgo'ihí'nań doo nalwod da ndi, nnee binawodíí yitisgo nalwodhi at'éé. ²⁶ Shik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań nohwich'í' ádaanniidíí baa natsídaahkees; doo hołáago nnee bigoyá' bee daagonohsaą da, doo hołáago dák'a'ádaanoht'ee da, doo hołáago ízisgo ágot'ee zhinéego gosolíí da: ²⁷ Ndi Bik'ehgo'ihí'nań ni'godzán biká' nt'é doo góyáá dahíí hayihezníl, daagoyááníí ídaayádaandzigo áile'híí bighá; la'íí Bik'ehgo'ihí'nań doo daanłzil dahíí hayihezníl, nadaalwodíí ídaayádaandzigo áile'híí bighá; ²⁸ Ni'godzán biká' doo ízisgo ádaat'eego daagozliiníí, la'íí daach'ich'oláahíí Bik'ehgo'ihí'nań hayihezníl, doo

begonáh dahíí hayihezníl, dzaągee begoz'aaníí doo nt'é dago ch'í'nah áile'híí bighą: ²⁹ Áík'ehgo nnee doo ła' Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee ida'odlíí da doleeł. ³⁰ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań ánát'įigo Christ Jesus bıl dała'á daanołłį, án biláhyú Bik'ehgo'ihí'nań daagondzáągo ádaanołwizlaa, dávik'ehyú ádaant'ee, ła'íí godilzįhgo ádaant'eego ádaanołwizlaa, án biláhyú ałdó' hanádaanołwidihez'níl: ³¹ Bek'e'eshchiiníí gáníhíí k'ehgo, Hadín ida'odlííhíí nołweBik'ehń yee ida'odlíí le'.

2

¹ Shik'íyú, nołwaa niyáádá' Bik'ehgo'ihí'nań baa na'goní'íí ni'gosdzán biká' yati' dénzhóné ła'íí kogoyą'íí doo bee nołwich'į' yashti'go niyáá da. ² Áídá' nołwił nashkai n'dá' Jesus Christ zhą, tsį'ılma'áhi bíheskał n'íí, baa yashti'go shiini' łašłaa ni', ła'ihíí doo nt'é da. ³ Doo nłdzil dago, nesdzidgo, ła'íí dázhó deshtłidgo nołwił nashkai ni'. ⁴ Shiyati'íí ła'íí na'goshni'íí nnee goyáni biyati' ích'į' gołtsódi doo bee yashti' da ni', ndi Holy Spirit na'iziidgo ła'íí binawod ch'í'nah ánsįhgo yashti' ni': ⁵ Áík'ehgo nołwi'odłą' nnee bigoyą'íí bich'į'zhinéego doo bada'ohłíí dago, ndi Bik'ehgo'ihí'nań binawodíí bada'ohłíí. ⁶ Nohwitahyú nnee Holy Spirit bee báyán daasiliiníí bich'į' igoyą' bee yádaahiilti', doo díí goldohíí bits'ą'dí' igoyą'íí da, ła'íí ni'gosdzán biká' nadaant'aahíí bigoyą'íí doo bee yádaahiilti' da, áí doo nt'é daaleeh da: ⁷ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań bigoyą' doo bígózi da

n'íí, nanl'í'íí bee yádaahiilti', áí Bik'ehgo'ihí'nań ni'gosdzán dabíntséda' ngonlchí'igo yengon'áá lèk'ehíí, áí bee Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' anáyet'iiníí biyi' bíł daandlii doleethíí bigha:
 8 Áí díí ni'gosdzán biká' nadaant'aahíí doo la' yígótsi da: yídaagołsiyúgo nohweBik'ehń bits'á'dindláád nłini tsj'ılma'áhi doo yídaayołkał at'éé da. 9 Bek'e'eshchiiníí gánííhíí k'ehgo at'éé, Końáá doo yo'ji dahíí, kojaa doo idits'ag dahíí, la'íí nnee bijíí yune' doo hwahá be'ogowáh dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań hadíí yił daanzhooníí yá layiiláa, ńii. 10 Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit bee nohwich'j' ch'í'nah áyíłaa: Holy Spirit dawahá yinel'j'í, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' doo bigózi dahíí ye'at'ééhíí ndi. 11 Hadín nnee nliiníí nnee ye'at'éhi yígótsi? Nnee biyi'siziiníí zhá; da'áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań ye'at'éhi nnee doo la' yígótsi da, dabíí biSpirit zhá. 12 Áík'ehgo ni'gosdzán biká'gee spirit benagowahíí doo nohwaa hi'né' da, ndi Holy Spirit Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'hi nohwaa hi'né'; dant'éhéta Bik'ehgo'ihí'nań nohwaa ch'oba'go nohwaa yiné'íí bídaagonłzi doleethíí bigha. 13 Áí ałdó' bee yádaahiilti', doo yati' nnee bigoya' ilch'ígó'aahíí bee da, ndi yati' Holy Spirit nohwil ch'ígó'aahíí bee yádaahiilti'; Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go ágot'eehíí yaaká'dí' yati'íí bee nł'éégo ch'í'nah ágohiidle'. 14 Áídá' nnee Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit doo ye'at'éé dahíí Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit bits'á'dí' ágot'eehíí doo náidiné' da: bíí bich'j'yúgo déba'odlohé: doo yígonółsi at'éé da, Holy Spirit binkááyú zhá yígótsihíí bigha. 15 Ndi hadín Holy Spirit ye'at'éhi dawahá yígótsi, áídá' dabíí nnee

doo Holy Spirit ye'at'éé dahíí doo yígólsini at'éé da.
 16 Hadínshà' nohweBik'ehń binatsekeesíí yígólsj,
 bil ch'ígó'aah doleełgo? Doo hadín da. Áídá' néé
 Christ binatsekeesíí bídaagonlj.

3

1 Shik'íyú, Holy Spirit be'ádaanoht'eehíí k'ehgo doo nohwich'j' yáoshti' at'éé da ni', ndi ni'godzán be'ádaanoht'eehíí k'ehgo, áńigo ínashood daasolijhíí bighà mé' daanoht'ijhíí k'ehgo nohwich'j' yashti' ni'. 2 Ibe' nohwá náda'siksijdhíí k'ehgo yati' dabígóziníí bee nohwich'j' yashti' ni', its'íí dah, áí yati' nyee'íí át'éé: doo hwahá bídaagonolsijh dahíí bighà doo bee nohwich'j' yashti' da ni', dak'ad ndi doo bídaagonolsj da. 3 T'ah ni'godzán biká' ágot'eehíí be'ádaanoht'ee, doo Holy Spirit be'ádaanoht'ee da: nohwitahyú la' bíyéehíí ídáhádaaht'ij, ilch'j' daashohkee, la'íí ilts'á'zhj' daahohkah, áí bighà t'ah ni'godzán biká' ágot'eehíí be'ádaanoht'ee, la'íí ni'godzán biká' nneehíí k'ehgo t'ah nadaahkai go'íí. 4 La' gáníídá', Shíí Paul zhinéé nshlj; la'íí, Shíí Apollos zhinéé nshlj, nji; áík'ehgo ni'godzán biká' ágot'eehíí be'ádaanoht'ee go'íí. 5 Paulhíishà' hadín? Apollosíishà' hadín? Nada'iziidíí biláhyú da'osodlajádíí zhà ndlj, nohweBik'ehń néé dántijgee binasdziid nohwaa din'ááhíí k'ehgo na'idziid. 6 Shíhíí k'ediiláá, Apollosíí yiyaa naná'nktlish: ndi Bik'ehgo'ihí'nań deshjeedgo áyíílaa. 7 Áík'ehgo hadín k'e'dileehíí dagohíí hadín naná'nktlishíí doo nt'é nlij da; ndi Bik'ehgo'ihí'nań deshjeedgo áile'íí zhà. 8 K'e'dileehíí la'íí

naná'nltlishíí bilgo dálekt'ee: la'íí nnee daantúíígee binasdziidíí bidená bich'í' nahi'nííł. ⁹ Néé Bik'ehgo'ihí'nań dała' bił nada'idziidíí daandlij: nohwíí Bik'ehgo'ihí'nań k'e'nlááhíí la'íí nayik'í'iziidíí daanoht'ij, Bik'ehgo'ihí'nań bik'ih yit'í'híí k'ehgo ádaanoht'ee. ¹⁰ Nnee góyáni k'ih ágole'íí k'ih bit'ááh ledn'aahíí áile', ágát'éégo shíí Bik'ehgo'ihí'nań bilgoch'oba'íí shaa yiné'íí bik'ehgo nohwi'odlq' bit'ááh ledn'aahíí ashłaa, áídí' nnee la' yiká' hadag yit'í'h. Áídá' nnee daantúíígee hagot'éégo ágole'íí yaa goyáá le'. ¹¹ Nohwi'odlq' bit'ááh ledn'aahíí ilk'idá' ágolzaa, áhíí Jesus Christ, nnee doo la' ánágódle' at'éé da. ¹² Dahadín díí it'ááh ledn'aahíí biká' ágole'íí, óodo, béshłigai, tséé łq'á ílíni, ndilchi', t'oh, dagohíí t'oh náhesgani yee hadag ágole'yúgo; ¹³ Nnee daantúíígee binasdziidíí ch'í'nah alne' doleeł: kaa yá'iti'íí bijj'íígee kq' bee ch'í'nah hileeh; nnee daantúíígee binasdziidíí hago'at'ééhíí kq' bee bígoz'ijh doleeł. ¹⁴ Nnee la' hadag ágolaahíí t'ah goz'aqayúgo, bidená bich'í' nahi'nííł doleeł. ¹⁵ Áídá' nnee la' binasdziidíí aq'hlid l'ek'eyúgo, nt'é bich'í' nahi'nííł le'at'éé n'íí baa ch'a'one': ndi bíhíí hasdábidilteeh, kq' biyi' ch'ínyááhíí k'ehgo. ¹⁶ Bik'ehgo'ihí'nań bik'ih biyi' daach'okaq'ahíí daanoht'eehíí, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit nohwiyi' gol'í'híí bídaagonołsi ya'? ¹⁷ Nnee la' Bik'ehgo'ihí'nań bik'ih biyi' daach'okaq'ahíí dénc'og'go áyííłaa l'ek'eyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań da'íí hileehgo ábile' doleeł, Bik'ehgo'ihí'nań bik'ih biyi' daach'okaq'ahíí godiy'ihíí bighq, ái k'ihíí nohwíí daanoht'ij. ¹⁸ Nnee doo la' ích'í'

nach'aa da le'. Nohwitahtyú nnee la' ni'godzán bigoya' ye'at'éé ngolníí lək'eyúgo, aí doo nt'é yígótsiníí k'ehgo ádóde', áík'ehgo goyáá hileeh. ¹⁹ Díí ni'godzán biká' igoya'íí Bik'ehgo'ihí'nań bich'í'yúgo déba'odlohé át'éé: bek'e'eshchiiníí gáníí, Nnee daagondzaą daanziníí nadaach'aago nadaagolchi'íí bee Bik'ehgo'ihí'nań daabikjizh. ²⁰ Ła'íí gánádi'nii, NohweBik'ehń nnee daagondzaą daanziníí binatsekeesíí yígótsj, doo nt'é bee alne' dago. ²¹ Aí bighą nnee doo la' bada'ońíí da le': dawahá nohwíyehi ádaat'ee; ²² Paul, dagohíí Apollos, Cephas, dagohíí ni'godzán, ihí'naahíí, dagohíí da'itsaahíí, dawahá k'adíí daagolíni, dagohíí dawahá begonáhi, dawa nohwíyehi ádaat'ee. ²³ Áídá' Christ bíyéé daanohjji; Christ-híí Bik'ehgo'ihí'nań bíyéé nji.

4

¹ Christ yánada'iziidíí la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' doo bígózi da n'íí nkt'éégo dainel'jigo yaa nadaagolni'íí daandljiigo nohwaa natsí'ikees le'. ² Áík'ehgo nnee nada'iziidíí binant'a' da'ábikniiyú ánát'jigo goz'ąą. ³ Nohwíí shaa yádaakti'yúgo, la'íí nnee aayanáltihíí shaa yahti' ndi, doo shił hago'at'éé da; shíí ndi doo ídaayashti' da. ⁴ Dénchq'égo asdzaahíí doo bígonsj da, ndi aí bighą nkt'éégo shich'í' ch'igowáh doo dishnii da: áídá' nohweBik'ehń zhą shaa yahti'. ⁵ Aí bighą doo hwahá biká' ngowáh dadá' doo aayádaakti' da, nohweBik'ehń nádzáágo zhą, án dawahá godiłhikíí biyi' nanl'í' n'íí got'jizhi' ch'í'nah áidoliik, la'íí nnee bijíí yune' yaa natsídaakesíí ch'í'nah áidoliik:

áik'ehgo nnee daantúíígee nkt'éégo ánádaat'ijl
 lək'eyúgo, Bik'ehgo'ihí'nań, Nkt'éégo ánádaaht'ijl
 ni', daabilhii doleeł. ⁶ Shik'íyú, shíi hik'e Apollos
 bilgo nohwe'ídaagono'aah doleełgo nohwich'í'
 ádaayásiilti'; bek'e'eshchiiníi áníhíi bitisgo nnee
 doo baa natsídaahkees da doleełgo, ła'íi nohwíi
 nnee doo dała'á bee ídaada'ohdlíidá' ła'ihíi nohwil
 daanchq' da doleełgo. ⁷ Hagot'éégo láą łaigo
 ánt'éégo sínlíi? Nt'é láą níyéhi doo naa hi'né'hi
 da lán? Naa hi'né' lək'eyúgo, nt'é bighą ída'óndlii?
 Doo naa hi'né'híi k'ehgo láą ánt'ee. ⁸ İlk'idá'
 dawahá daanoht'aa, ilk'idá' hadaanoldzil ya',
 nant'an k'ehgo nadaanoht'aa, daanoht'aa ndi:
 nadaanoht'aa híi dážq' hásh'íi, néé ałdó' nohwil
 nadaant'aa doleełhíi bighą. ⁹ Néé, Jesus binal'a'á
 daandliiníi, Bik'ehgo'ihí'nań iké'yú ch'ínohwinil
 shi nsj, nnee natseedgo bándagost'ąhíi k'ehgo:
 ni'gospdzán biká' daagolíníi, Bik'ehgo'ihí'nań
 binal'a'á yaakáyú daagolíníi, ła'íi nnee dawa
 daanoht'aa'íggo ádaanoht'aa'ideszaa. ¹⁰ Néé
 Christ bighą nnee déba'odlohé daandlii, nohwihíi
 Christ binkááyú daagondząą daanoht'aa; néé
 doo daandzil dahíi k'ehgo nohwaa nats'ikees,
 nohwihíi nadaanoht'aa daanoht'aa; nohwíi nnee
 daanoht'aa'ndzil, nééhíi daanoht'aa'ich'olaa. ¹¹ Díi
 jii t'ah shina' ła'íi dibá' daandlii, nohwidiyágé
 ádaandlii, da'adzaayú nanohwida'dindzil,
 nohwigową ádaandliigo da'ílii nahiikai; ¹² Danéé
 nohwigan bee nada'idziid: daanoht'aa'iid
 lək'eyúgo bá da'ohiikaąh; nohwiniidaagonsi ndi
 bich'í' dahdaandlii: ¹³ Nchq'go nohwaa yádaakti'íi
 biyaa gozhq' doleełíi bá hádaaht'ii: ni'gospdzán

biká' dawahá nchọ'i ch'í'ideehíí daandlìjìhíí k'ehgo nohwaa nats'í'ikees, díí jìí ndi nohwił ch'í'idaagosdínihíí k'ehgo nohwaa nats'í'ikees. ¹⁴ Díí doo bik'ee ídaayádaanohdzìhíí bighą nohwich'ì' k'e'eshchii da, áídá' shichagháshé shìł daanzhooníí daanohkìjgo nohwił ch'í'idaagons'h'aahíí bighą ádaanohwiłdishnii. ¹⁵ Christ bá nohwił ch'í'idaago'aahíí gonenan doo náhóltag dayú gólííshą' ndi nohwitaahíí dał'a'a: Christ Jesus baa yati' baa gozhóni baa nohwił nagoshnì'go nohwitaa sílìí. ¹⁶ Áí bighą nádaanohwoshkąąh, shedaal'íí le'. ¹⁷ Áí bighą Timotheus, nohweBik'ehń biláhyú shizhaazhé shìł nzhọọgo ba'oshkìhi, nohwich'ì' ol'a', Christ biláhyú shi'at'e'íí bínádaagonoljigo áidolił, dáhot'éhé ha'ánázéhyú be'ìłch'ígosh'aahíí k'ehgo. ¹⁸ Doo nohwaa higháh da daanzìhíí bighą ła' ídaada'odlíí. ¹⁹ Ndi dét'ìhégo nohwaa nsháh doleeł, nohweBik'ehń hát'ííyúgo, áík'ehgo áí nnee ídaada'odlííhíí doo biyati' zhá bígonsìh da, ndi binawod golííyúgo bígonsìh. ²⁰ Bik'ehgo'ihì'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí doo dáyati' zhá yee ch'í'nah hit'ìí da, binawodíí yee ch'í'nah hit'ìí. ²¹ Hadíihíí be'ánsht'eego hádaah't'ìí? Gish be'idiltkìshé hishtìjìlgo nohwaa nsháh née, dagohíí shìł daanohshọọgo doo hashishkee dago nohwaa nsháh née?

5

¹ Nohwitaahyú nant'ì' na'ildeehíí be'ádaanoht'eego nohwaa ch'inii, agat'éégo nant'ì' na'ildeehíí nnee Bik'ehgo'ihì'nań doo daayokąąh dahíí bitahyú ndi doo hak'e begoz'ąą da, kotaa bi'aahíí ko'aago. ² Dázhó ídaadołkąąh łąą, baa

daahchag le'at'éhi, díí ye'ánát'íjǰíí nohwitahdí' ch'ilt'é' doleel ni'. ³ Doo nohwitahyú nashaa da ndi dashiini' zhá bee nohwitahyú nshǰǰ, áík'ehgo shiṇáál ánágot'íjǰhíí k'ehgo ilk'idá' díí nṇee ánát'íjǰdíí baa yásílti', ⁴ Jesus Christ nohweBik'ehń bizhi'íí bee íla'ádaanoht'eeyú, doo shiṇáál da ndi shiini' bee shiṇáálhíí k'ehgo, Jesus Christ nohweBik'ehń binawod nohwíł nǰǰgo, ⁵ Nṇee ágádzaahíí Satan baa daadinoh'aah, bits'í biní'diníh doleelhíí bigha, áík'ehgo biyi'siziinií hasdagháh doleel, Jesus nohweBik'ehń nadáhíí bijǰǰ. ⁶ Ídaada'ohdlííhíí doo nzhọọ da. Ya' bán benilzoolé da'ayáhágo ik'áán nást'óódíí dahot'éhé daabíndilsohíshá' doo bídaagonoǰǰ da née? ⁷ Nchọ'go ánádaaht'íjǰíí nohwitahyú begoz'aaníí bán benilzoolé doo ánídá' n'íí yó'odaahné'híí k'ehgo yó'odaagodoh'aah, áík'ehgo ánídégo ná'ist'oodhíí k'ehgo daaleeh, bán benilzoolé da'ádǰhgo bán alzaahíí k'a'ádaanoht'ee doleel. Bitis-hagowáh n'íí bee bínádaahiilnǰǰhgo dibelǰǰ bizhaazhé zesdǰǰhíí k'ehgo Christ nohwá zesdǰǰ lẹk'e: ⁸ Áík'ehgo halaa, lenágodáhgo náda'idǰǰhíí da'áík'ehgo begoz'aṇ le', bán benilzoolé doo ánídá' be'alzaahíí doo daahiidaṇ dago, dagohíí bán benilzoolí k'ehgo natsekees o'ńí'híí ła'íí nchọ'go ágot'eehíí bił alzaahíí doo daahiidaṇ dago; áídá' bán benilzoolé dá'ádǰhgo bán alzaahíí nádaahiidǰǰh le', áí bánhíí nt'éégo ła'íí da'aniigo natsíts'ikeesi golzeego ágot'ínihi. ⁹ Nant'ǰ' nakaihíí doo bił nahkai da, nohwíłdishnǰǰigo nohwich'ǰ' k'e'eshilchǰǰ ni': ¹⁰ Áídá' nant'ǰ' nakaihíí, dawahá dayúwehého idáhádaat'iinií, daan'íjǰhíí, dagohíí

k'e'eshchín daayokaahí doo ínashood daanlii dahí doo ádáldishnii da; áí ádáldishnii lèk'eyúgo, ni'godzán bits'á' nohkáhyúgo zhá doo bił nahkai da doleeł ni'. ¹¹ Áídá' gánohwiłdishniigo nohwich'i' k'e'eshchii, Nnee la' ínashood daayimiihí nant'i' naghaa lèk'eyúgo, dagohí dawahá dayúwehégo ídáhát'ínií, k'e'eshchín yokaahí, yati' ye'okáahí, da'idlaą nt'éehí, dagohí aháda'i'niikí nlii lèk'eyúgo, doo bił nahkai da; ágádaat'eehí doo bił daohsaą da. ¹² Hant'é nashinkt'ogo yánáltihí ádish'iigo doo ínashood daanlii dahí baa yashti' doleeł? Ínashood daanliiní zhá baa yádaakti'go goz'aą. ¹³ Doo ínashood daanlii dahí Bik'ehgo'ihinań zhá yánáltihí nliigo yaa yádaakti'. Áík'ehgo nnee ncho'go ánát'iikí nohwits'á' nołteeh.

6

¹ Nohwíi la' dahagot'éégo ilch'i' gosof'aą lèk'eyúgo, doo ídaa yágosı dago doo ínashood daanlii dahí binadzahgee laa yahti' née, ínashood daanliiní binadzahgee zhá laa yahti' le'at'éhi?
² Ínashood daanliiní dahagee ni'godzán biká' nnee yaa yádaakti' doleeł doo bídaagonoıı da née? Ni'godzán biká' nnee baa yádaakti'íi nohwiđáhyú begoz'aądá, da'ayáhágo goz'ánihiı baa yádaakti'go doo bik'eh shohjeed da ya'?'
³ Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolıni baa yádaakti'íi nohwiđáhyú begoz'aanıı doo bídaagonoıı da gá? Áí ndi baa yádaahiilti'dá' ni'godzán biká' zhińéégo ágot'eehí nkt'éégo baa yádaahiilti' go'ıı. ⁴ Díi ni'godzán biká' zhińéégo dant'éhé bigha laa yádaakti' lèk'eyúgo,

nnee ínashood daanlíni doo daidnłsį dahíi yaa yádaakti'go hanádaahnłł née? ⁵ Díi bik'ee ídaa yádaanohdzįgo ánohwishłe'go ánohwıldishnłi. Ya' nnee góyáání nohwitahyú doo ła' da née? Doo ła' bik'isyú ła' dahnagos'aągee yaa yałti' doleehíi yik'eh sitį da née? ⁶ Áídá' nnee ła' bik'isn biłgo łaa yałti'go, aayánáltihíi doo ínashood daanliį dahíi binadzahgee łaa yałti'. ⁷ Áík'ehgo nohwitahyú dážhó dégochų'go goz'aą, aayánáltihíi binadzahgee łaa yádaakti'híi bighą. Áídá' nt'é bighą doo ch'ík'eh ánánohwi'įł da? Nt'é bighą doo ch'ík'eh nohwich'į' nadaach'aa da? ⁸ Áídá' nda'olsiuh, Christ biláhyú nohwik'isyú ndi doo bik'ehyú ádaal'įi da, bich'į' nadaahch'aa. ⁹ Doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaní doo itah biyéé daaleeh dago doo bídaagonołsį da gá? Nohwich'į' na'doch'aa hela': iké' na'idaahíi, k'e'eshchín daayokaąhíi, nant'į' nakaihíi, nnee daanliiníi nnee yiłgo doo bik'ehyú ádaat'įi dahíi, ¹⁰ Da'n'įi'hií, dawahá dayúwehęgo ídáhádaat'iiníi, da'idłąą nt'ééhíi, yati' yeda'okáakíi, ła'íi ahada'i'nłi'hií, díi dawa Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaní doo itah biyéé daaleeh da. ¹¹ Nohwíi ła' ágádaanoht'ee ni': áídá' Jesus nohweBik'ehń bizhi' bee ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaąhíi biSpirit biláhyú taadaanohwi'desgiz, bá hadaanohwi'deszaa, ła'íi dábi'ehyú ádaanoht'ee daanohwiłdo'nłid. ¹² Dawahá shá bił ch'í'otąą ndi doo dawa bee shich'ogo'nłi da: dawahá shá bił ch'í'otąą ndi doo ła' ích'į' shiltsood da áshi'dilņe' da. ¹³ Hidán nohwibid bá át'éé, ła'íi nohwibid hidán bá

át'éé: ndi Bik'ehgo'ihí'nañ da'ála doo nt'é dago áiléh doleeł. Nohwits'ihí doo nant'í' na'idahíí bá át'éé da, ndi nohweBik'ehñ bá át'éé, ła'íí nohweBik'ehñ binawodíí nohwits'í bá át'éé. ¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ nohweBik'ehñ naahi'na'go áyíílaa, néé áldó' binawod bee naadaahihii'nahgo ádaanozwiiléh. ¹⁵ Ya' nohwits'í Christ bił dała'á daanliigo at'ééhíí doo bídaagonołsı da gá? Áík'ehgo ya' Christ bił dała'á nliiníí isdzán nant'í' nagháhi bił dała'á ádíshdléh néé? Dah, da'anii doo ágát'éé da doleeł. ¹⁶ Ya' nnee ła' isdzán nant'í' nagháhi ya'ádilditıigo isdzánhíí bił bits'í dała'á nadleehíí doo bídaagonołsı da gá? Gánıigo dahgoz'aą, Nakihíí bits'í dała'á nádodleeł. ¹⁷ Áídá' hadín nohweBik'ehñ ya'ádilditıihíí spirit dała'á át'éé. ¹⁸ Nant'í' na'idahíí bits'á' nadohkeeh. Nnee ni'ihısih ła'ihíí doo bits'í yee ni'ihısih da; áídá' dahadín nant'í' nagmaahíí bits'í yee ni'ihısih. ¹⁹ Ya' nohwits'ihíí Holy Spirit nohwiyi' golíiníí bikıh biyi' daach'okaąhíí ádaat'eehíí doo bídaagonołsı da gá? Nohwits'ihíí Bik'ehgo'ihí'nañ nohwaa yiné'ihí at'éé, doo daanozwií nohwíyéhi ádaanoht'ee da go'ıı. ²⁰ Łán izliigo nadaanozwi'deheznihi ádaanoht'ee: áı bigha Bik'ehgo'ihí'nañ ízisgo at'ééhíí ch'ı'nah ádaanołsı, nohwits'ihíí ła'íí nohwiyi'siziiníí bee, áı Bik'ehgo'ihí'nañ bíyéé.

7

¹ Baa shich'ı' k'eda'shołchıı n'ıı bee nohwich'ı' k'e'ná'ishchii: Nnee doo nannee dayıgo bá nt'éé. ² Áídá' dánko nant'ı' nakáhıí bigha nnee dała'á daantııgee dabıı bi'aa golıı le', ła'ıı isdzáné dała'á daantııgee dabıı bikıı golıı le'. ³ Isdzán

bika' yil nteesh hat'íyúgo nneehí doo dah nii da le': la'íi nnee aldó' da'áik'ehgo bi'aa áidoliik. 4 Isdzán doo dabíi bik'ehgo ánát'ijil da le', ndi bika' bik'ehgo: nnee aldó' da'áik'ehgo doo dabíi bik'ehgo ánát'ijil da le', ndi bi'aa bik'ehgo. 5 Doo ilch'i' a'nohch'i' da, dahagee dáshiná' ohkaahgeeyúgo zhá daazhógo ngonoh'aah; ái bikédí'go laa naht'aash, doo ágáhoht'ijil dayúgo dánko nohwits'í yiká hát'íiníi doo bidag ánoht'ee da doleełhíi bigha Satan nanohwíntaah doleeł. 6 Díi nohwil ch'ínsh'aahíi bigha nohwich'i' yashti', doo bee nohwá ngonsh'aahgo da. 7 Shíi ánsht'eehíi k'ehgo nnee dawa aldó' ádaat'eego hasht'íi. Áidá' nnee dała'á ntíjgee bi'at'e'ihíi Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí' begoz'aa, la' nadaaneedá' la'ihíi doo nadaanee dago. 8 Áik'ehgo doo nadaanee dahíi la'íi isdzané itsaa daanliiníi gádaabildishnii, Shíi k'ehgo doo nadaahnee da ndizhoo. 9 Áidá' na'i'neehíi bich'i' doo ích'idildih dayúgo, ch'ík'eh nadaach'inéh ndizhoo: nach'ineehíi shich'i'yúgo doo nlt'éé da ndi na'i'neehíi bidázh'i' ch'ilíyúgo dánko nant'i' ch'idigháhíi itisgo doo nzhoo da. 10 Áidá' nadaaneehíi gádaaldishnii, doo shíi da, nohweBik'ehñ gáyihnii, Isdzán bika' yil ilk'ínát'aash hela': 11 Áidá' yil ilk'ínát'aazh lék'eyúgo, daazhógo naghaa le', dagohíi bika' yaa nánódáh: la'íi nnee bi'aa yil ilk'ínát'aash hela'. 12 La'ihíi shíi gádaaldishnii, nohweBik'ehñ doo gáníi da, La' nnee Christ biláhyú nohwik'isn, bi'aa doo da'odlaa da ndi, bika' odláni yil golíigo bil dávik'ehyúgo, yó'ayót'e' hela'. 13 La'íi isdzán odláni bika' doo odlaa da ndi yil golíigo bil dávik'ehyúgo

yó'ayólt'e' hela'. ¹⁴ Nnee doo odląą dahíí bi'aa bi'odlą'híí bighą Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go hakodilne'íí bee bich'í' goz'ąą, ła'íí isdzán doo odląą dahíí bika' bi'odlą'híí bighą Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go hakodilne'íí bee bich'í' goz'ąą ałdó': áík'ehgo nohwichągháshé da'ch'odląązhi' bił da'otag doleel, doo ágát'éé da lęk'eyúgo doo da'ch'odląązhi' bił da'otag da doleel ni'. ¹⁵ Ła' doo odląą dahíí nádilwod lęk'eyúgo ch'ík'eh nádilgheed. Christ biláhyú nohwik'isn dagohíí nohwilah, bi'aa dagohíí bika' bits'á' nýááyúgo doo daabihest'řoq da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań, Nkegohen'ąągo nahkai, daanohwilńii. ¹⁶ Isdzán, ínashood nłíni, díí baa natsíńkees, ninkááyú nika' dńńko hasdábí'didołteel. Nnee, ínashood nłíni, díí baa natsíńkees, ninkááyú ni'aa dńńko hasdábí'didołteel. ¹⁷ Nnee daantjige Bik'ehgo'ihí'nań baa daagodez'ąąhíí k'ehgo hikaah le', nohweBik'ehń bich'í' áńńiidíí k'ehgo yikísk'eh hikaah le'. Ádishńiigo ínashood ha'ánátséh nagozńilíí dawa baa goni'ąą. ¹⁸ Nnee ła' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' áńńiidá' ilk'idá' círcumcise ábi'delzaa lá née? Áí shidíí doo k'ena'óshdéh nzi da le'. Nnee ła' Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' áńńiidá' doo círcumcise ábi'delzaa da lá née? Áń círcumcise ábi'dolne' hela'. ¹⁹ Círcumcise áko'delzaahíí dagohíí doo círcumcise áko'delzaa dahíí doo hago'at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nań yengon'áání bikísk'eh ách'ít'ééyúgo zhą íłj. ²⁰ Nnee daantjige Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' áńńiidá' nt'é binasdziid lán shi n'íí dayúweh nayik'í'iziid le'. ²¹ Ya' nich'í' áńńiidá' isnáh nłíni lá née? Áí doo nił hago'at'éé da le': ndi ná ch'í'otaą lęk'eyúgo ch'ínánáh.

22 Dahadín nohweBik'ehń bich'į' ánniídá' isnáh nliį ndi, nohweBik'ehń binadzahgee doo isnáh nlińi at'éé da: áídá' dahadín bich'į' ánniídá' doo isnáh nliį da ndi, Christ bi'isna' silii. 23 Łán izliįgo nadaanohwi'dehezniihi ádaanoht'ee; nnee zhá bi'isna' nádaahdleeh hela'. 24 Shik'íyú, nohwich'į' ánniídá' daanohtįgee hagog'éego nohwich'į' goz'ąą lęk'eyúgo, da'ágádaanoht'eego Bik'ehgo'ihinań bił daanohtį le'. 25 K'adíi ch'ikií doo hwahá nneh dahii baa yashti', doo nohweBik'ehń yegos'aanii bee da, ndi nohweBik'ehń biłgoch'oba'ii shaa yiné'go shada'ohigo áshílaahii bighą bee yashti'. 26 Nagont'ogii bengonyáahii bighą dahadín da'at'éehii k'ehgo naghaago bá nzhọọ shi nsii. 27 Ya' nannee née? Hagot'éégoshą' bił k'ínásht'aazh doo nńzi da. Ya' doo nannee da née? Doo isdzán biká dínii da le'. 28 Áídá' nńnaayúgo, doo isínisii da; ła'ii na'ilíhn nńáayúgo doo isiih da. Áídá' hadii kił nńadaasaanii ni'gospdzán biká' nagont'ogii bee bich'į' nagoz'ąą doleek: ái bits'ą'zhį' daanohwoshtą' hasht'ii. 29 Shik'íyú, goldohgo nohwá ngont'aanii hileehgo ayáhągo godziih, nohwildishniigo ádishnii: áik'ehgo kodii' godezt'i'go hadii bi'aa daagolínii, bi'aa doo daagolii dahii k'ehgo ádaat'ee le', bi'aa doo nohweBik'ehń bitisgo yaa natsídaakes dago; 30 Hadii daachagii doo daachag dahii k'ehgo ádaat'ee le', nt'é bighą daachagii doo itisgo yaa natsídaakes dago; hadii bił daagozhóónii doo bił daagozhóọ dahii k'ehgo ádaat'ee le'; hadii nada'ihniihii doo nt'é daabiyéehii k'ehgo ádaat'ee le'; 31 Ła'ii hadii ni'gospdzán biká' ágoteehii

nabik'í'iziidíí, doo áí zhá nabik'í'iziidhíí k'ehgo ádaat'ee da le', díí ni'godzán biká' benagowaahíí bech'ígowáhi at'ééhíí bigha. ³² Doo nohwiini' láá dago nohwá hást'íí. Hadín doo nañee dahíí nohweBik'ehñ bich'í' zhinéégo ágot'eehíí zhá yaa natsekeesgo, nohweBik'ehñ hagot'éégo yil goyilshógo áile'íí yaa natsekees: ³³ Áídá' nñee nañeehíí ni'godzán bich'í' zhinéégo ágot'eehíí zhá yaa natsekees, hagot'éégo bi'aa yil goyilshógo áile'go yaa natsekees. ³⁴ Isdzán nañeehíí hik'e isdzán doo nañee dahíí bilgo doo lakt'ee da. Isdzán doo nañee dahíí nohweBik'ehñ bich'í' zhinéégo ágot'eehíí yaa natsekees, hagot'éégo bits'í hik'e biyi'siziiníí godilzihgo at'éégo áyilsí doleełgo: áídá' isdzán nañeehíí ni'godzán bich'í' zhinéégo ágot'eehíí yaa natsekees, hagot'éégo biká' yil goyilshógo áile'íí yaa natsekees. ³⁵ Díí daanohwíí nohwá nzhqogo yashti'; doo nohwishjizhgo da, ndi nohwá nlt'ééhíí bigha, doo nakigo nohwiini'go da nohweBik'ehñ bá nada'ohsiidhíí bigha. ³⁶ Nñee la' bitsi' doo nniñéh hát'íí dahíí bigha, doo sitsi' bich'í' nlt'éégo ánsht'ee da, nzi lək'eyúgo, la'íí na'ilíhn bayánzhí' dahiyaayúgo, la'íí na'i'ñeehíí bá nlt'éé nziyúgo, áí doo hago'at'éé da, doo nchq'go ánát'íí da, ch'ík'eh nniñéh ndi nzhqo. ³⁷ Áídá' nñee la' nldzilgo tsídezkeezgo, la'íí doo nt'é daabíni'qayúgo, dabíí hát'íí yitis nliigo, bitsi' doo nniñéh dago biini' layiiláa lək'eyúgo nlt'éégo adzaahi at'éé. ³⁸ Áík'ehgo nñee bitsi' la' nñee yaa yinktíyúgo nlt'éégo adzaa; áídá' doo la' nñee yaa yinktíí dayúgo itisgo nlt'éégo adzaa. ³⁹ Isdzán biká' danihi'ñáázhi' begoz'aaníí bee líbi'deztl'qo, ndi

bika' daztsaayúgo daazhógo naghaa, dabíí hát'íiníí yil niinéh doleek; nohweBik'ehń bił dábik'ehyúgo zhá. ⁴⁰ Ndi itsaa nliiníí doo nnaná'náá dayúgo zhá bił gozhóq shı nsı: Bik'ehgo'ihı'nań biSpirit áík'ehgo nashıtsiyılkees shı nsı.

8

¹ K'e'eshchín daach'okqahgo hidán baa hi'niil n'íí baa yashti': daanohwigha hidán doo godiyıh dago bídaagonlzı. Ndi shı itisgo gonsaq ch'inziyúgo itisgo da'ich'íдолтеek, áídá' ilgoch'oba'íí ínashood ndzilgo ábile'. ² Dahadín shı itisgo gonsaq ch'inziníí, bígoch'ılsı le'at'éhi doo la' bígoch'ılsı da. ³ Áídá' dahadín Bik'ehgo'ihı'nań bił nzhqoyúgo, án Bik'ehgo'ihı'nań bígólşı. ⁴ Áík'ehgo k'e'eshchín daach'okqahgo hidán baa hi'niil n'íí daach'iyqahıí baa yashti', k'e'eshchín doo da'anıi hınaa dago bídaagonlzı, la'íí Bik'ehgo'ihı'nań dała'á zhá gólínıí ałdó' bídaagonlzı. ⁵ Yaaká'yú la'íí ni'godsán biká'yú dant'éhéta daach'okqahıí, gods daaholzéhi, lqá ndi, (bich'ı' daach'okqahıí lqágo, la'íí nadaant'án lqágo daagolıı ndi,) ⁶ Néé Bik'ehgo'ihı'nań dała'á nohwá gólıı, nohwiTaa, án bits'á'dı' dawa daagolıı, la'íí án bá daahin'naa; la'íí nohweBik'ehń dała'á gólıı, Jesus Christ, án binkááyú dawa daagolıı, la'íí án binkááyú daahin'naa. ⁷ Da'ágát'éé ndi ínashood doo dawa áı yıdaagolşı da: áídá' kú begonyaazhı' la' k'e'eshchín zhá daach'okqahıí yıdaagolşı ni'; áı hidán godiyıhgo at'éé daanzıgo hidán k'e'eshchín daach'okqahgo baa hi'niil n'íí daayiyqayúgo, yunáásyú itisgo doo daanłdzil nazıı da daaleeh. ⁸ Doo hidán Bik'ehgo'ihı'nań bit'ahgo

nohwinoníí át'ée da: daahiidaayúgo doo áí bigha Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee itisgo daanjoo da, dagohíí doo daahiidaa dayúgo doo áí bigha Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee itisgo daanchoo' da. ⁹ Áídá' ídaa daagonohdzaa, nohwi'odla' daanldzilhíí bigha hidán k'eshchín baa hi'niik n'íí daahohyaayúgo, dánko nnee bi'odla' doo daanldzil dahíí la' nageehgo ádaahle'. ¹⁰ Ni, hidán doo godiyhgo at'ée da bígonksíni, k'eshchín náda'okaahé yune' nnaago nnee la', bi'odla' doo ndzil dahíí no'iyúgo, dánko doo hago'at'ée laa nzigo bíí aldó' yiyaa doleek; ¹¹ Áík'ehgo shí itisgo gonsaa nńzihíí bik'izhí' áí nnee bi'odla' doo ndzil dahíí dánko ch'a'otłíz, án Christ biláhyú nik'isnhi, Christ bá daztsáni. ¹² Nohwik'isn bi'odla' doo ndzil dago doo bik'ehyú ágot'eehíí dávik'ehyú át'ée nzigo ádaabinołsigo bich'í' ncho'go ánadaaht'ijlgo Christ bich'í' ncho'go ánadaaht'ijl hileeh. ¹³ Áík'ehgo hidán hishaahíí bigha shik'isn nanago'yúgo, dánnágódzáazhí' doo itsí' náoshdaa at'ée da, shik'isn doo nanashgeeh hasht'íí dahíí bigha.

9

¹ Ya' doo Christ binal'a'á itah nshłij da gá? Ya' doo dawahá shá bil ch'í'otaa da gá? Ya' doo Jesus Christ nohweBik'ehn biláhyú shinasdziid daanohłij da gá? ² La' bich'í' doo Christ binal'a'á nshłij dayúgo, nohwíí nohwich'í' áí nshłij go'íí: nohweBik'ehn biyati' bee nohwich'í' yashti' n'íí biláhyú hasdánohwido'nihíí bigha Christ binal'a'á nshłijgo shígózi. ³ Díí bee ádayáshti',

hadín nashídkidyúgo: ⁴ Ya' nées Christ binal'a'á daandliiní da'iidaqágo doo nohwá goz'aqá da gá? ⁵ Ya' isdzán ínashood daanlíni bíl ndaan'nehgo bíl nahiikaigo doo nohwá goz'aqá da gá, la' nadaal'a'ihí, nohweBik'ehń bik'isyú, hik'e Céphas ádaadzaahí k'ehgo? ⁶ La'íi ya' shú hik'e Barnabas zhá behihí'naahí bighá doo na'idziid da ndi doo hago'at'éé dago nohwá goz'aqá gá? ⁷ Hadín dabií na'iznigoshá' silááda nlii? Hadín dahts'aa k'eidnláago binest'a'íi doo yiyáq dashá? Hadín dibelíi yinádez'iiní bibe' doo yidlá dashá? ⁸ Ya' dashíi zhá ádishnii gá? Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníi aldó' aníi go'íi. ⁹ Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníi Moses binkááyú nohwich'í' alzaahí gáníigo bek'e'eshchii, Ilch'ihgee magashi t'oh naghái nyí'í'eesíi doo bizé' na'ílt'éh da, nii. Ya' díi dá magashi zhá yaa natsekeesgo aníi nées? ¹⁰ Dagohíi nées nohwaa natsekeesgo aníi nées? Da'anii nohwá bek'e'eshchii: nnee nágodzjizíi nest'án nyohohíigo nágodzjiz, la'íi ilch'ihíi aldó' t'oh naghái nyohohíigo at'íi. ¹¹ Áik'ehgo nohwitahyú Holy Spirit bits'á'dí' nlt'éehíi bee nohwil ch'ídaagosiit'aqadá, ni'godzán biká' nandeehíi nohwaa daanojnë'yúgo, ya' nohwil dík'eh ádaagot'ee nées? ¹² La' nnee dant'éhéta bídaandihíi nohwaa daanojnë' daanohwilniigo bá goz'aqáyúgo, ya' néehíi doo ágádaan'niigo nohwá goz'aqá da gá? Da'ágát'éé ndi doo hak'i ída'ónkeed da ni', Christ baa yati' baa gozhóni bidáhgee doo nadaagonlt'og da doleelhíi bighá dawahá bidag ádaant'ee. ¹³ Kih biyi' da'ch'okaqahíi biyi' dilzihgo ádaagot'eehíi nayik'ída'iziidíi hidán Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'niíki

lahzhi' daayiyaaḥíí ya' doo bídaagonoḥi da née? Ła'íí dawahá beda'okaḥíí biká' dahi'niilgee nada'iziidíí hidáń Bik'ehgo'ihinań áígee baa hi'niikíí lahzhi' daayiyaa ałdó'. ¹⁴ Áík'ehgo hadín yati' baa gozhóni yaa nadaagolni'íí da'ái yits'á'dí' yedaahinaago nohweBik'ehń bándagoz'aa. ¹⁵ Shíí ałdó' díí bee shá goz'aa ndi doo hak'i be'asdzaa da: k'adíí doo ágádaashohle' dishniigo nohwich'i' k'e'eshchii da: doo shich'i' nahi'niilgo da yati' baa gozhóni baa yashti'go be'ansht'eehíí shits'á' náidoné' át'éé da, dahyúgohíí shina' shizes-hij ndi nzhoo. ¹⁶ Yati' baa gozhóni baa nagoshni' ndi doo áí bigha ida'oshdlii da: áí na'idziidíí shaa det'aaḥíí bigha dáshini'aaýú áshléhgo, yati' baa gozhóni doo baa nagoshni' dayúgo goyéehíí bee shich'i' goz'aa! ¹⁷ Díí na'idziidíí dashíí hásh't'ijigo ánasht'ijúgo, bigha shich'i' nahi'niil: áídá' dashíí doo hasht'ij da ndi ashle'yúgo, díí na'idziidíí shaa det'aaḥíí bigha ashle'. ¹⁸ Nt'é shich'i' nahi'niil áídá'? Díínko, Christ baa yati' baa gozhóni baa nagoshni'dá' doo áí bigha nahi'niil da, áík'ehgo yati' baa gozhóni yaa yałti'íí nshijigo, áí bigha shich'i' nahi'niilgo shá begoz'aa ndi doo be'ánasht'ij da. ¹⁹ Nnee doo la' binal'a'á nshij da ndi, nnee dawa binal'a'á nshijigo ádeshdlaa, nnee láągo Christ bich'i'go honshbijihíí bigha. ²⁰ Jews daanliiníí bich'i' Jew nneehíí k'ehgo ádeshdlaa, Jews daanlíni Christ bich'i'go honshbijihíí bigha; Jews bich'i' begoz'aaníí yikísk'eh ádaat'eehíí k'ehgo ádeshdlaa, begoz'aaníí yikísk'eh ádaat'eehíí Christ bich'i'go honshbijihíí bigha; ²¹ Jews bich'i' begoz'aaníí doo yikísk'eh ádaat'ee dahíí k'ehgo ádeshdlaa,

begoz'aaníí doo yíkísk'eh ádaat'ee dahíí Christ bich'ì'go honshbìjìhíí bighà, (Bik'ehgo'ihì'nañ yegos'aaníí doo bikísk'eh ánsht'ee da doo dishñii da, ndi Christ yegos'aaníí be'ánsht'ee.) ²² Doo daanłdzil dahíí bich'ì' doo nłdzil dahíí k'ehgo ádeshdlaa, doo daanłdzil dahíí Christ bich'ì'go honshbìjìhíí bighà: nñee dawa bich'ì' dabíí k'ehgo á'denszì ni', dahagot'éégo ła' hasdakáh doleełhíí bighà. ²³ Áík'ehgo be'ánásht'ìjìł, yati' baa gozhónihíí bighà, áí bits'á'dí' shíí ąldó' nohwilgo itah shiyaa gozhóó doleełhíí bighà. ²⁴ Iłhanách'idikahgee dawa hadíí iłhandeskaihíí dała'á aadilwodíí gonłnéé goz'ąąhíí doo bídaagonołsì da née? Áík'ehgo daagonołneehíí bighà nádohkeeh. ²⁵ Itah nagolzéhíí dawahá bee ídaagodzàą, ch'ah hobìjìhíí daayołbìjìhíí bighà. Áí ch'ah hobìjìhíí da'as'ah hichóqhi ndi ágádaat'ìjìh; áídá' nééhíí doo hichóqhi daahonlbìjìhíí bighà ádaahiit'ìjìh. ²⁶ Áík'ehgo hayú na'idzogíí doo bígonsì dahíí k'ehgo doo hishwoł da; na'ínłts'iníí da'adzaayú dılts'ìhíí k'ehgo doo dists'ìh da: ²⁷ Áídá' shits'í hát'ííníí dawa baa gonsàą, na'ínłts'ìhíí k'ehgo shits'í ts'íyaa bıl onasts'ì beshik'ehíí bighà: doo ágásht'ìjìł dayúgo yati' baa gozhóni baa yásıłtihíí bikédí'go dánko shíí ndi ch'ínáshi'dilt'e'.

10

¹ Shik'íyyú, díí bídaagonołsì hasht'ìjì, daanohwitaa n'íí dawa yaak'os yitł'ááh nalseel lęk'e, ła'íí túnteel yiyi' ch'ináłsáą lęk'e; ² Ła'íí dawa yaak'os yitł'ááh ła'íí túnteel yiyi' ch'ináłsáągee baptize ádaako'deszaahíí k'ehgo binant'a', Moses holzéhi,

yilgo dała'á daazlii; ³ Ła'íi dawa yaaká'dí' hidánéhi daayiyaa lek'e; ⁴ Ła'íi dawa tsee biyi'dí' tú hálíni daayidlaa lek'e; Bik'ehgo'ihí'nań aÍ túhíi tsee biyi'dí' háłłigo áyíłaa, Christ aÍ tseehíi k'ehgo at'éé: Christ aÍ nneehíi dá'aanákahyú yil daanlii lek'e. ⁵ Áída' łáni Bik'ehgo'ihí'nań doo yil daagoyilshoq da lek'e: aík'ehgo da'igoliiyú neznaago ádaabi'deszaa. ⁶ Díi ánágot'íłł n'íi yee nohwil ch'ígó'aahii bigha ánágot'íłł lek'e: aÍ nnee ncho'go ágot'eehíi hádaat'ii lek'ehíi k'ehgo doo hádaahiit'ii da doleehíi bigha. ⁷ Ái łá' k'e'eshchín daayokaah lek'ehíi k'ehgo doo ádaanoht'ee da le'; bek'e'eshchiinú gáníihíi k'ehgo, Nnee dah dinezbigho da'iyaa, łá'íi da'idłaa, aídí' náádikaahgo gotaał lek'e. ⁸ Ła' nant'ii' nakai lek'ehíi k'ehgo halaa doo ágádaant'ee da le', nadiin taadn doo náhółtagyú hilt'eego dała'á jii neznaa lek'e. ⁹ Ła' Bik'ehgo'ihí'nań nayídaantaah lek'ehíi k'ehgo halaa néé doo Christ nabídaantaah da le', ágádaasdzaahíi bigha ch'osh bik'asda' daagolíni nadaabistseed. ¹⁰ Ła' Bik'ehgo'ihí'nań yaa daanet'íłł k'ehgo doo ádaanoht'ee da le', ágádaasdzaahíi na'aktseedíi nadaabistseed. ¹¹ Ái yee nohwil ch'ídaago'aahii bigha bich'ii' ádaagosdzaa; łá'íi nohwá bek'e'eshchii, bits'á'dí' bídaagonl'aah doleelgo, néé begoldohii bengont'i'íi bee nohwaa gonyáa. ¹² Áík'ehgo hadín sízii nzihíi ídaagodzaa le', dánko nadokahíi bigha. ¹³ Nnee dawa dałahágo at'éégo nabídaadintaah, nohwii ałdó' da'áík'ehgo nanohwídaadintaah: áída' Bik'ehgo'ihí'nań da'áníiyú at'éé, aík'ehgo nt'é doo dánohwik'eh dahii bee doo nanohwínotaah at'éé da; ndi

nanohwí'dintaahíí biyi'dí' ch'ígót'i'go nohwá ágoléh, bich'i' dahdaanołdoh doleelgo. ¹⁴ Áí bigha, dázho shıl daanohshóni, k'e'eshchín daach'okaqahíí bits'á'zhí'go ádaahne'. ¹⁵ Nnee daagoyáni bich'i' yashti'híí k'ehgo nohwich'i' yashti; daanohwíí díínko baa natsídaahkees. ¹⁶ Idee biyi' siziidíí bee daach'okaqahíí ba'ihédaandzigo da'ohiikaqahdá' daahiidlqahíí, ya' áí doo Christ bidıl bee itah daandlıj da gá? Bán nadaahii'né'dá' nádaahidijhíí, ya' áí doo Christ bits'í bee itah daandlıj da gá? ¹⁷ Bán dała'áhíí k'ehgo néé hiidlqā ndi dała'á daandlıj, bán dała'áhíí nádaahidijhíí bigha. ¹⁸ Israel hat'í'íí ánádaat'ijhíí baa natsídaahkees: Bik'ehgo'ihí'nań daach'okaqahgo baa hi'niiki lahzhi' nádaidijhíí, ya' do áí bee itah daandlıj da gá? ¹⁹ Nt'é dishnii áídá'? K'e'eshchín da'aniihi nlij néé? Hidán k'e'eshchín baa hi'niikí godiyih néé? ²⁰ Dah, ndi gádishnii, doo Bik'ehgo'ihí'nań daayokaqah dahíí hant'é daayokaqahíí yaa ndaahiniikí ch'iidn yaa daahiniıl, doo Bik'ehgo'ihí'nań da: doo ch'iidn bitah daanohlij hasht'ıı da. ²¹ NohweBik'ehń bi'ide' bee da'ohdlaqadá' lahyúhíí ch'iidn bi'ide' bee doo hagot'éégo da'ohdlaqah da: dilzihgo nohweBik'ehń bıł da'ohsaqadá' lahyúhíí ch'iidn doo hagot'éégo bıł da'ohsaqā da. ²² Ya' nohweBik'ehń nohwich'i' hashkeego ádaanzı néé? Ya' néé bitisgo nadaanlwod néé? ²³ Dawahá shá bıł ch'í'otaqā ndi doo dawa bee shich'ogo'nii da: dawahá shá bıł ch'í'otaqā ndi doo dawa shi'odla'ıı nłdzilgo áile' da. ²⁴ Doo dakózhá nłt'éhi idáhách'ıt'ıı da le', áídá' nnee la'i nłt'éhi bá hách'ıt'ıı le'. ²⁵ Dant'éhéta itsi' nanáhi'niihgee nahiniihíí daahsaq, hishaqā

shì, dagohíí doo hishąą da shì daanohsigo doo biká na'ídaadołkidgo da: ²⁶ Ni'goszán ła'íí biká' daagolíníí dawa nohweBik'ehń b́y'ééhíí bighą dawa daahiidaągo dábik'eh. ²⁷ Nnee doo da'odlaą dahíí ła' shigowayú íinááyú nńáh nohwihńii l'ék'eyúgo, ła'íí akú nohwiini'yúgo, nt'éhéta nohwich'í' nniikááhíí daahsąą, hishąą shì, dagohíí doo hishąą da shì daanohsigo doo biká na'ídaadołkidgo da. ²⁸ Áídá' ła', Díí hidán k'e'eshchín baa hi'nili at'éé, nohwihńiiyúgo, daahsąą hela', nohwil nagolńi'híí ńbígħą, ła'íí ch'iyąągo doo dábik'eh da nzihíí bighą: ni'goszán ła'íí biká' daagolíníí dawa nohweBik'ehń b́y'ééhíí bighą dawa daahiidaągo dábik'eh: ²⁹ Ch'iyąągo doo dábik'eh da nńzihíí bighą doo dishńiiigo ádishńii da, áídá' nnee nił nagolńi'íí ch'iyąągo doo dábik'eh da nzihíí bighą: gánńii shì, Hidán dawa shá bił ch'í'otaądą' nt'é bighą ła' nnee hidán doo dawa bił ch'í'otaą dahíí shaa néit'íí? ³⁰ Bik'ehgo'ihí'nań shaa ch'oba'go nt'éhéta hishąądą', nt'é bighą ba'ihénsigo hishąą n'ííhíí bighą nchọ'go shaa yá'iti'? nńii shì. ³¹ Áídá' gánohwiłdishńii, Da'ohsąągee ła'íí dant'é ádaahleegee Bik'ehgo'ihí'nań ba'ihégoşı doleełhíí bighą ádaah't'ííh. ³² Jews daanliinií hik'e doo Jews daanlii dahíí, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąghgo ha'ánáséhíí nohwichą nanánóhdéh hela': ³³ Shíí dawa ánásht'ííhíí bee nnee dawa bił goyilshóq hásht'íí, doo dashíí zhá nłt'ééhíí ídáhásht'íí da, ndi łańi nłt'ééhíí bá hásht'íí, yee hasdádokah doleełgo.

11

1 Shíí Christ be'esh'íhíí k'ehgo nohwíí áldó' sheda'ol'íí le'. 2 Shik'ííyú, nohwa'ihédaansí, dawa bee shénádaahííhíí bigha, ła'íí nt'é nohwił ch'íní'áá n'íí dánohwił nagosisn'i'híí k'ehgo t'ah bikísk'eh ádaanoht'eehíí bigha. 3 Áídá' díí bídaagonolsí hasht'íí, Christ n̄nee daantíígee yá sizíigo bitsits'inhíí k'ehgo nli; ła'íí n̄neehíí isdzáné yá sizíigo bitsits'inhíí k'ehgo nli; ła'íí áldó' Bik'ehgo'ihí'nań Christ yá sizíigo bitsits'inhíí k'ehgo nli. 4 N̄nee nlíni bitsits'in doo bina'deńtsóozdá' okaąhyúgo, dagohíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'yúgo, bitsits'in doo yidnłsı dago ánát'íł. 5 Áídá' isdzáné bitsits'in doo bina'deńtsóoz dago okaąhyúgo, dagohíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'yúgo, bitsits'in doo yidnłsı dago ánát'íł: áí isdzán bitsits'in hılzheedhíí k'ehgo at'éé. 6 Áík'ehgo isdzán doo bitsits'in bina'deńtsóoz dayúgo bitsizıl k'ínógéesh: áídá' isdzán bitsizıl k'égizhgo dagohíí hılzheedgo yik'ee ídaayándzıyúgo bitsits'in bina'deńtsóoz le'. 7 N̄nee nlíni bitsits'in doo bina'deńtsóoz bik'eh da, Bik'ehgo'ihí'nań be'ilzaahíí nliigo ízisgo ye'at'ééhíí ch'í'nah áyılshíí bigha: áídá' isdzánhíí n̄nee ízisgo ye'at'ééhíí ch'í'nah áyılśı. 8 N̄nee doo isdzán bits'á'dí' alzaa da; ndi isdzánhíí n̄nee bits'á'dí' alzaa. 9 Ła'íí n̄nee doo isdzán bá áb'idelzaa da; ndi isdzánhíí n̄nee bá áb'idelzaa. 10 Áí bigha isdzán bitsits'in bina'deńtsóoz bik'eh, áí biká' yidits'agíí bebígózıhíí bigha, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'dí' daagolíníí daabo'íhíí áldó' bigha. 11 Ágát'éé ndi, nohweBik'ehń binadzahgee

nnee doo hagot'éégo hileeh da, isdzán da'ádihgo, la'íi isdzán aldó' doo hagot'éégo hileeh da, nnee da'ádihgo. ¹² Isdzán nnee bits'á'dí' ábi'delzaa, da'ágát'éégo nnee isdzán bits'á'dí' goleehgo ábi'delzaa; ndi dawahá Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí' daaleehi ádaat'ee. ¹³ Dánohwíi díi nzhogo baa natsídaahkees: ya' isdzán bitsits'in doo bina'deñtsóoz dago Bik'ehgo'ihí'nañ yokąąhíi dábi'k'eh née? ¹⁴ Da'ádaant'eehíi bee nohwil ch'ígót'aah, nnee bitsizíl nneezyúgo yik'ee ídaayándzi. ¹⁵ Áídá' isdzán bitsizíl nneezíi bee ba'olñihi at'éé: bitsizílii bitsits'in bik'eñtsóoz doleelgo baa hi'né'. ¹⁶ Áídí' nnee la' díi bighą lahadaadit'áh hádaat'ijyúgo, díinko bee bil nadaagohni', ádishñii n'íi k'ehgo ádaant'ee, la'íi Bik'ehgo'ihí'nañ daayokąąhgo ha'ánálséhíi dawa aldó' yikisk'eh ádaat'ee. ¹⁷ Áídá' díi bee nohwil nagoshni'íi nkt'éégo ánádaaht'ijl doo hagot'éégo nohwildishñii da, íla'ánáht'ijhíi bits'á'dí' doo nkt'éé daahleeh da, da'itisgo nchọ' daahleeh. ¹⁸ Dantsé baa yashti'íi díinko, ínashood da'okąąh yune' íla'ánáht'ijhgee ilts'á'yú daahohkahgo nohwa'ikonsi; áshilñiihíi lahzhí' hoshdląą. ¹⁹ Hadíi da'anii da'odlaaníi nohwitahyú bebídaagozi doleelhíi bighą ilts'á'yú daahohkahíi nohwitahyú begoz'ąą doo. ²⁰ Dałahágee íla'ánáht'ijhgee nohweBik'ehñ doo da'anii dilzihgo bá da'ohsąą da go'íi. ²¹ Áídá' da'idaąagee dahale dánohwíi nohwi'idánéhi daahsąągo nohwa'ikonsi, nnee la' doo hwahá da'iyąą dadá': aí bighą la' shiná' daanlij, la'ihíi ląągo da'idląą. ²² Ya' nohwigową nagoz'ąą yune' doo da'ohsąą da

gá? Dagohíí Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąhgo ha'ánáséhíí doo bił da'oktag da née, ła'íí nohwitahyú tédaat'iyéhíí ídaayádaandzigo ádaahle' née? Nt'é nohwildishńii áídá'? Ya' díí bighą nohwa'ihénsigo yashti' doleel gá? Dah, doo áík'ehgo nohwaa yashti' da. ²³ Nohwitahyú nashaadá' nohwil ch'ígoní'ąą n'íí nohweBik'ehń shil ch'ígon'áni at'éé, áí díínko, Jesus nohweBik'ehń yik'edaannihíí bílák'edaabistiđdá', da'ái bit'é'gee bán náidn'ąą: ²⁴ Áídí' ya'ihénzigo oskaądá' ilk'édaiznégo gánńiid, Nkóh, daohsaą; díí shits'í at'éé, nohwá nehestq'i: díí bee shínáadaońihgo ánádaaht'ijł. ²⁵ Da'iyaaníí bikédí'go da'ágát'éégo idee beda'iskaaníí náidnkaągo gánńiid, Díí idee besikaaníí shidił bee ánídégo Bik'ehgo'ihí'nań hik'e nnee bilgo łangot'aaníí at'éé: náda'ohdlįhgee bee shínáadaońihgo ánádaaht'ijł. ²⁶ Díí k'ehgo bán nádaahdlįhgee, ła'íí díí k'ehgo idee bee náda'ohdlįhgee, nohweBik'ehń daztsaaníí ch'í'nah ádaanołsį, nádzáázhi'. ²⁷ Áí bighą hadín doo godnłsį dago díí bán yiyąyúgo, dagohíí díí nohweBik'ehń bi'ide' bee idlaąyúgo, nohweBik'ehń bits'í ła'íí bidil yich'į' nihesií. ²⁸ Áík'ehgo nnee dawa ídinel'įigo zhą bán yiyąą ła'íí idee bee idlaą le'. ²⁹ Hadín doo dávik'ehyú at'éé dadá' iyąyúgo ła'íí idlaąyúgo, áí bee dabíí góyéégo ích'į'godot'áál, da'anii nohweBik'ehń bits'í doo yidnłsį dahíí bighą. ³⁰ Áí bighą nohwitahyú łáni doo nadaalwod da ła'íí kaa yaa nakai, ła'íí łáni da'ilhosh. ³¹ Néé da'anii ídaadinel'įi lęk'eyúgo doo nohwaa yá'iti' da doleel. ³² Áídá' nohwaa yá'iti' lęk'eyúgo nohweBik'ehń nohwil ch'ídaago'aahgo nohwiniidaagodnłsį,

ni'godzán biká' nnee doo bił nohwił ch'ígódeeh da doleełhíi bigha. ³³ Ái bigha, shik'íyú, da'ohsaagee íla'ánáht'íihyúgo íłba' nasóhtaa. ³⁴ Nnee la' shiná' silij lek'eyúgo gowayú iyaq le'; áik'ehgo íla'ánáht'íihíi doo nohwił ch'ígódeeh da. La' biká nadaashidołkid n'íi nánsdzáágo hasht'egodeshíi.

12

¹ Shik'íyú, k'adíi Holy Spirit bits'á'dí kaa hi'né'íi hagot'éégo at'éé shihíi bídaagonołsih hasht'íi. ² Bik'ehgo'ihí'nań doo daahohkaqah dadá' k'e'eshchín doo yádaakti' dahi daahohkaqahgo ch'a'onásáá ni'íi bídaagonołsi. ³ Ái bigha díi bídaagonołsih dázhq hasht'íi, nnee la' Bik'ehgo'ihí'nań biSpirit binkááyú yakti'yúgo doo Jesus bił ch'ígodíni at'éé nii da go'íi: la'íi nnee la' Holy Spirit binkááyú yakti'yúgo zhá Jesus nohweBik'ehń nlij, nii. ⁴ Holy Spirit bits'á'dí kaa hi'né'íi íltah at'éé ndi Holy Spirit dała'áhi at'éé. ⁵ Bik'ehgo'ihí'nań bá na'idziidíi íltah ádaat'ee ndi nohweBik'ehń dała'áhi. ⁶ Íltah at'éégo nnee Bik'ehgo'ihí'nań yá nada'iziid, ndi Bik'ehgo'ihí'nań dała'áhi nnee bíyéehíi dawa biláhyú íltah at'éégo na'iziid. ⁷ Nnee daantúígee Holy Spirit binkááyú na'iziidíi baa daagodet'aa, nnee dawa bá nzhqo doleełgo. ⁸ Áik'ehgo la' Holy Spirit binkááyú yati' góyáni baa daagodet'aa; la'ihíi da'ái Spirit-híi binkááyú yati' bee koł ígózini baa daagodet'aa; ⁹ La'ihíi odla' bee daagodet'aa, da'ái Spirit binkááyú; la'ihíi da'ái Spirit binkááyú ná'hilziihgo baa daagodet'aa; ¹⁰ La'íi godiyihgo áná'ol'íiłgo baa daagodet'aa; la'íi Bik'ehgo'ihí'nań

binkááyú yádaakti'go; ła'íi spirits hago'at'éhiií yídaagolsigo; ła'íi Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíi yee yádaakti'go; ła'íi yati' doo bigózi dahíi niigo aníhíi yaa nanádaagolni'go baa daagodet'aq: ¹¹ Díi dawa Spirit dała'áhi bits'á'dí kaa daahi'né', da'ái Spirit-híi dáhat'íígee nnee daantiíígee yaa daagode'a'. ¹² Kots'í dała'á ndi łaayú henláá, ła'íi łaayú henláá ndi kots'í dała'áhi at'éé: Christ aldó' da'ágát'éé. ¹³ Áík'ehgo Holy Spirit dała'áhi bee daanohwigha dała'ázhi' baptize ádaanohwi'deszaa, Jews daandliinií dagohíi doo Jews daandlii dahíi, isnáh daandliinií dagohíi doo isnáh daandlii dahíi; Holy Spirit dała'áhihi bits'á'dí daahiidlaqago ádaanohwi'deszaa. ¹⁴ Kots'í dała'áhi łaayú henláá, doo dała'á zhá da. ¹⁵ Kokeehíi, Shíi doo kogan nshlii dahíi bigħa doo kots'í itah nshlii da, nii lek'eyúgo, ya' doo kots'í itah nlii da gá? ¹⁶ ła'íi kojaahíi, Shíi doo koṇaa nshlii dahíi bigħa doo kots'í itah nshlii da, nii lek'eyúgo, ya' doo kots'í itah nlii da gá? ¹⁷ Kots'íhíi dawa koṇaa nliiyúgo hagog'éégo ch'idits'ag? Kots'íhíi dawa kojaa nliiyúgo hagog'éégo ich'ikchiih doo? ¹⁸ Áídá' Bik'ehgo'ihí'ṇań dabíi hát'ííhíi k'ehgo kots'í łaayú henlááhíi daanné'gee kots'í bee hadaadeszaa. ¹⁹ Kots'í bits'ádaadehezlaahíi dała'áyúgo, hagog'éégo its'í hileeh áídá'? ²⁰ Áídá' kots'í łaayú henláá ndi kots'íhíi dała'áhi. ²¹ Áík'ehgo koṇaaahíi doo hagog'éégo koganhíi, Doo hánesht'íi da, yiṇiih da; ła'íi kotsits'inhíi doo hagog'éégo kokeehíi, Doo hánesht'íi da, yiṇiih da. ²² Doo ágát'éé da, kots'í łaayú henlááhíi doo nalwod da ngolniihíi ákóne'

itah nliigo zhá kots'í gólíí: ²³ Nohwits'í ɭayú henlááhíí ɭa' dá'ich'í'go baa natsídaahiikes ndi, áí ɭa'ihíí bitisgo n̄t'éeego biɭ da'ónltag; nohwits'í ɭayú henlááhíí doo hagot'éeego nel'íí bigonedzaa dahíí dayúwehyú n̄t'éeego biɭ da'ónltag. ²⁴ Áídá' nohwits'í ɭayú henlááhíí daadilkq̄ohyú hit'íigo alzaahíí doo biɭ da'ónltag da: áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ dawa daɭa' ɭadaayiznil, doo biɭ da'ónltag dahíí dabíí n̄t'éeego áyílsi: ²⁵ Áík'ehgo nohwits'í ɭayú henlááhíí doo ik'edaadi'n̄iih da doleeɭ; áídá' n̄t'éeego ádaakiɭzi doleeɭgo Bik'ehgo'ihí'nañ daɭa'ázhi' ɭadaayiznil. ²⁶ Áík'ehgo daɭa'á biniigonk̄t'éeé l̄ék'eyúgo dawa yiɭ biniidaagonk̄t'éeé; dagohíí daɭa'á daach'idn̄ksi l̄ék'eyúgo dawa yaa biɭ daagozh̄o doleeɭ. ²⁷ Áík'ehgo nohwíí itah Christ bits'í daanoht̄i, ɭa'íí daɭa'á daanoht̄iige ɭayú henlááhíí daanoht̄i. ²⁸ Bik'ehgo'ihí'nañ díí k'ehgo ínashood daanliiníí bitahyú nyiín̄nil l̄ék'e, dantségee bindaal'a'á daanliigo, nakigeehíí binkááyú yádaakti'go, taagigeehíí iɭch'ígó'aahgo, iké'geehíí godiyihgo áná'ol'íiigo, ná'ilziihgo, ich'on̄iigo, nant'an daanliigo, ɭa'íí Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíí yee yádaakti'go. ²⁹ Ya' dawa Bik'ehgo'ihí'nañ bindaal'a'á daanlii n̄ee? Ya' dawa binkááyú yádaakti' n̄ee? Ya' dawa iɭch'ígó'aahíí daanlii n̄ee? Ya' dawa godiyihgo ánáda'ol'íi n̄ee? ³⁰ Ya' dawa nná'daahilziihgo baa godet'aq̄ n̄ee? Ya' dawa Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi dahíí yee yádaakti' n̄ee? Ya' dawa nt'é niigo anííhíí yaa nanádaagoln̄i'go baa godet'aq̄ n̄ee? ³¹ Áídá' Holy Spirit bits'á'dí' kaa hi'né'íí itisgo at'ééhíí zhá hádaht'íi le': áídí' díínko itisgo ágot'éhi nohwil ch'í'nah ágósh̄éh.

13

1 Nnee daanliiníí nlt'éégo yádaakti'íí ła'íí Bik'ehgo'ihinań binal'a'á yaaká'yú daagolínihíí biyati' bee yashti'shą' ndi, shil'ijóóníí da'ádihyúgo bésh dilwoshé áhiłts'agíí, dagohíí bésh be'idot'alé kidiildilgo áhiłts'agíí k'ehgo ánsht'ee.

2 Bik'ehgo'ihinań shinkááyú yałti'íí shaa godet'aashą' ndi, nt'é doo bigózı da n'íí dawa bigonsıshą' ndi, dawa shil' igózıshą' ndi, ła'íí shi'odla'ı'íí bee dził ląshı godihini'nił lek'e ndi, shil'ijóóníí da'ádihyúgo shıí doo nt'é nshıı da.

3 Dawa shıyééhíí tédaat'iyéhíí baa hishniłshą' ndi, ła'íí shidi'didlidgo baa idinsht'aą lek'e ndi, shil' ijóóníí da'ádihyúgo shıí doo nt'é bee hisht'ıı da.

4 Koł ijóóníí nyéé lek'e ndi nzaadzhi' bidag ách'ıt'éé, ła'íí koł goch'oba'; ła' bíyééhíí doo idáhách'ıt'ıı da; doo ida'ch'odlıı da, doo ich'idilkąąh da, 5 Koł ijóóníí doo nchọ'go ách'ıt'ıı da, doo dashızhą ch'inzi da, doo dągoshch'ı' bągoch'ılchııh da, doo dénchọ'égo baa nats'ıtsikees da; 6 Doo nchọ'go ágot'eehıı baa koł gozhóq da, áidá' da'anıi ágot'eehıı zhą baa koł gozhóq; 7 Dawa bidag ách'ıt'éé, dawa ch'odlaą, nlt'ééhíí dawa nch'olıı, dawa bich'ı' dahch'idnłdqh. 8 Koł ijóóníí doo adııh da: yunáásyú ágone'ıı baa nagolni' lek'e ndi bech'ıgonáh; Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózı dahıı bee yách'ilti' lek'e ndi bengowáh; bee koł igóziniı bech'ıgowáh.

9 K'adıı lązhı' zhą bídaagonlzi, hik'e yunáásyú ágone'ıı lązhı' zhą baa nadaagohiılni'. 10 Áidá' Bik'ehgo'ihinań ngonłchııhıı dawa lązaagee, doo dayúweh lązhı' zhą bídaagonlzi da doo, áidá' dawa nohwił idaagozi doleel. 11 Chągháshé nshııdádá'

chagháshé k'ehgo yashti' ni', chagháshé k'ehgo doo gonsáá dago natséskees ni': áídá' nnee silíí hik'e chagháshé k'ehgo ánsht'ee n'íí shits'á' bee yó'ogoyáá ni'. ¹² K'adyúgo kát'íné doo nzhòogo biyi' got'íí dahíí biyi' daadet'ííhíí k'a'at'éeé, áídá' biká' ngonyaágo daaínél'ííhíí k'ehgo nzhòogo got'íí dolee: k'adyúgo lahzhì' zhà bígonsì, áídá' biká' ngonyaágo dawa bígonsì dolee, dashíí shígózhíí k'ehgo. ¹³ Áík'ehgo kí'odlā, hik'e nkt'ééhíí nch'ohokíhíí, la'íí koł ijóóníí bílgo, díí taagihíí begoz'āq; ndi koł ijóóníí itisgo at'ée.

14

¹ Il ijóóníí be'ádaanoht'eego biká hádaaht'íí, la'íí Holy Spirit bits'á'dí' kaa hi'né'íí hádaaht'íí, ndi Bik'ehgo'ihí'nañ nohwinkááyú yałt'íí itisgo hádaaht'íí. ² Hadín Holy Spirit binkááyú yałt' doo bígózi dahíí yee yałt'íí doo nnee yich'í' yałt' da, ndi Bik'ehgo'ihí'nañ zhà yich'í' yałt': nnee doo la' yígótsì dago; áídá' doo bígózi dahíí biyi'siziiníí yee yaa yałt'. ³ Áídá' hadín Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yałt'íí nnee yich'í' yałt', nnee bi'odlā' nłdzilgo áile' doleełgo, la'íí yidag yałt'go, la'íí yìł goyìłshòogo ánadaahidle'go. ⁴ Hadín yałt' doo bígózi dahíí yee yałt'íí dabíí bi'odlā' nłdzilgo áile', áídá' Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yałt'íí ínashood ha'ánátséhíí bi'odlā' nłdzilgo ádaile'. ⁵ Daanohwigha Holy Spirit nohwinkááyú yałt' doo bígózi dahíí yee yałt'go hádaanohwisht'íí, ndi Bik'ehgo'ihí'nañ nohwinkááyú yałt'íí itisgo nohwá hásh't'íí: hadín Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yałt'íí hadín yałt' doo bígózi dahíí nt'é ñigo

aníhíí yaa nanágołni'yúgo zhá nt'éé, ínashood
 ha'ánákséhíí bi'odłá' nłdzilgo áile' doleełhíí bighą.
 6 Shik'íiyú, Holy Spirit shinkááyú yati' doo bigózi
 dahíí yee yaltigo nohwaa níyááyúgo, doo nt'é
 bigonołsijh at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nań shił ch'í'nah
 áyíılaahíí nohwił ch'í'nah ádaashle'yúgo zhá,
 dagohíí bigonsijhíí nohwił nagoshni'yúgo zhá,
 dagohíí Bik'ehgo'ihí'nań shinkááyú yakti'yúgo
 zhá, dagohíí nohwił ch'ígonsh'aahyúgo zhá.
 7 Be'idaadot'áté, áí tsjsólta ła'íí béshts'qqséta, doo
 daahinaa da ndi aníhíí dits'ag, áídá' doo áígee aníí
 dayúgo, hagog'éégo nt'é idot'átéhíí bídaagoch'ıłsi?
 8 Ła'íí silááda bibéshdilwoshé doo áígee aníí
 dayúgo, hadínshą' nagonłkaadhíí bighą ıłch'ı'ıdidle'?
 9 Nohwihíí ágádaanoht'ee, yati' doo bigózi dahíí
 bee yádaakti'yúgo, hagog'éégo nt'é daadohniihíí
 yádaagoksı doleeł? Daazhógo da'ilijzhı' yádaakti'.
 10 Ni'gosdzán biká' yati' ıltah at'éégo doo atłch'ıde
 da shą' ndi, dawa bigózi go yádaakti'. 11 Áík'ehgo
 yati' doo bigonsı dayúgo, nnee aníhíí nnee łahgo
 hadaazt'i'híí k'ehgo bich'ı' ánsht'ee doleeł, ła'íí
 da'áík'ehgo shich'ı' at'éé doleeł. 12 Áík'ehgo nohwíí
 Holy Spirit bits'á'dı' kaa hi'né'ıí dážhó hádaaht'ıjgo,
 ínashood ha'ánákséhíí bi'odłá' nłdzilgo ádaile'ıí itisgo
 hádaaht'ıj, áík'ehgo bee nada'ohsiid. 13 Áík'ehgo
 hadín Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózi
 dahíí yee yakti' lək'eyúgo, nt'é niigo aníhíí yaa
 nanágołni'híí bighą okaqah le'. 14 Yati' doo bigózi
 dahíí bee oshkaqah lək'eyúgo, shiyi'siziiníí okaqah
 ndi nt'é dishniigo ádishniihíí doo bigonsı dago, doo
 shiini' bee oshkaqah da. 15 Hagolá ashne' áídá'?
 Shiyi'siziiníí bee oshkaqah, ła'íí bigonsıgo oshkaqah

aldó'; shiyi'siziiníí bee idish'aał, ła'íí bígonsıgo aldó' idish'aał. ¹⁶ Dagohíí niyi'siziiníí zhá bee Bik'ehgo'ihinań ba'ihénńzyúgo, nnee Christ doo hwahá nł'éeego yígolsııd dahíı onkaąągo ánnihíı doo yígolsıı dadá', hagot'éeego, Da'anii doleelgo at'ée, nii doleel? ¹⁷ Nł'éeego ihénńzıgo onkaąą ndi nidits'agıı doo bich'odaasııni' da. ¹⁸ Daanohwigha nohwitisgo Holy Spirit shinkááyú yati' doo bígózi dahíı yee yałti'go Bik'ehgo'ihinań ba'ihénsı: ¹⁹ Ágát'ée ndi ínashood ha'ánaśéhgee goneznán doo náhółtag dayú yati' doo bígózi dahíı bee yashti'shą' ndi, yati' ashđla' yıdaagołsiníı nnee ła' bee bıł ch'ıgonsh'aahıı bighą bee yashti'ıı itisgo shıł nł'ée. ²⁰ Shik'ııyú, nohwıł ıdaagozi zhinéeego doo chağhášhé k'ehgo zhá be'ádaanoht'ee da le': áıdá' nchq'ıı zhinéeego mé'hıı k'ehgo be'ádaanoht'ee, nohwıł ıdaagozi zhinéeego nnee báyan daasilııhıı k'ehgo be'ádaanoht'ee le'. ²¹ Bik'ehgo'ihinań yegos'aanıı biyi' gánııgo bek'e'shchıı, Nnee biyati' łaągo at'éhi, ła'ıı nnee nanidı'ıı biyati' bee díı nneehıı bich'ı' yashti' doo; ágát'ée ndi doo daashidits'ag da doleel, nii, nohweBik'ehń. ²² Áık'ehgo Holy Spirit binkááyú yati' doo bígózi dahíı godiyıągo be'ígózinıı at'ée, áı da'odlaanıı doo bá alzaa da, áıdá' doo da'odłą dahíı bá alzaa: ndi Bik'ehgo'ihinań binkááyú yati'ıı doo da'odłą dahíı doo bá alzaa da, áıdá' da'odlaanıı bá alzaa. ²³ Áık'ehgo ínashood dawa ıła'adzaadá' dawa yati' doo bígózi dahíı yee yıdaaktı' lək'eyúgo, ła'ıı nnee ła' Christ doo hwahá nł'éeego yıdaagołsııd dahíı, dagohıı doo da'odłą dahíı hah'ákaiyúgo, Nohwiini' ádaadıł, daanohwiłnii doleel go'ıı.

24 Áídá' dawa Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti' lèk'eyúgo, ła' nnee doo odląą dahíí, dagohíí Christ doo hwahá nt'éeego yígoksjíd dahíí hah'ayááyúgo, binchq'íí bíł ch'í'nah áile', ła'íí yá'iti'íí yidezts'aąhíí bighą ídinél'íí doo: 25 Áík'ehgo bijíí biyi' nainł'í' n'íí ch'í'nah áyíılaago, Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' hishzhiihgo yokaąh doleel, Da'anii Bik'ehgo'ihí'nań nohwił nłíí lá, ńiigo. 26 Hagolá ádaahne' áídá', shik'ííyú? Íła'ánáht'íihgee daanohtíigee ła' ido'aał, ła' íłch'ígó'aah, ła' Holy Spirit binkááyú yati' doo bigózí dahíí yee yałti', ła' bíł ch'í'nah ágółzigo yaa nagolńi', ła' yati' doo bigózí dahíí nt'é ńiigo aníhíí yaa nanágołńi'. Áí dawa ínashood nłdzilgo nazíí doleelhíí bighą ánádaaht'ííł le'. 27 Nnee ła' yati' doo bigózí dahíí yee yádaakti' lèk'eyúgo, naki dagohíí taalt'éeego zhá begoz'aą, áí bitisgo dah, dáliké'go yádaakti' le'; ła'íí nt'é ńiigo aníhíí dała'á yaa nanágołńi' le'. 28 Áídá' nt'é ńiigo aniihíí yaa nanágołńi'íí doo hak'i dayúgo, doo yádaakti' dago nt'ée, ła'ánázéh yuńe', ích'í' yádaakti'go zhá, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' yádaakti'go nt'ée. 29 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti'íí naki dagohíí taalt'éeego yádaakti' le', ła'ihíí nt'é daaniiigo yádaakti'íí yaa natsídaakes le'. 30 Ła' itah dahsdaahíí nt'éhéta Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' bíł ch'í'nah alzaayúgo, dantsé yałti'íí dant'éheego at'ée le'. 31 Áík'ehgo daanohwigha Bik'ehgo'ihí'nań nohwinkááyú yałti'íí nohwá bíł ch'í'otąą, dáliké'go, daanohwigha bídaagono'aah doleelgo, ła'íí daanohwigha nohwił daagoyłshqó doleelgo. 32 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yádaakti'íí ídaa daagodzaągo dálik'eh. 33 Godikishíí

doo Bik'ehgo'ihinań bits'á'dí'hi at'éé da, áídá' nkegohen'ááníí zhá, Bik'ehgo'ihinań bá hadaadeszaahíí, ínashood daanliiníí, ha'ánáshéegéé ágágot'ee. ³⁴ Ha'ánázéh yuñe' isdzáné dant'éheego ádaat'ee le': doo ákóne' yádaakti' dago bágoz'ąą; da'dits'ago bágoz'ąą, begoz'aaníí áldó' áníhíí k'ehgo. ³⁵ Dant'éhéta yídaagoł'aah hádaat'įyúgo yił nadaanneehíí gowąyú nayídaadilkid le': isdzáné ha'ánázéh yuñe' yádaakti'yúgo bik'e ídaayágosį. ³⁶ Ya' ádishńiihíí doo nohwil dábik'eh da née? Ya' Bik'ehgo'ihinań biyati'íí nohwíí nohwits'á'dí' begodeyaahi daanohsį née? Dagohíí dánohwízhá nohwaa hi'né'i daanohsį née? ³⁷ Nńee ła' Bik'ehgo'ihinań shinkááyú yałti', dagohíí Holy Spirit be'ánsht'ee nziyúgo, nohwich'į' k'e'eshchiihíí nohwe Bik'ehn yegos'ánihi at'éehíí yígótsį doleeł. ³⁸ ła' nńee díí doo yígótsį hát'įí dahíí, dayúwehégo doo yígótsį da le'. ³⁹ Áík'ehgo shik'íyú, Bik'ehgo'ihinań nohwinkááyú yałti'íí dážhó hádaahťį, ła'íí Holy Spirit nohwinkááyú yałti' doo bígózi dahíí bee yałti'íí dah doo daabiłdohńii da. ⁴⁰ Ha'ánázéh yuñe' doo godikish dago ła'íí ilch'į'daagodinótsįgo goz'aaníí k'ehgo ánádaahťįł le'.

15

¹ K'adíí shik'íyú, yałti' baa gozhóni nohwich'į' baa nagosisńi' n'íí nohwil ch'í'nah ánánáshdle'; áí nágodoh'ąą n'íí, áí bee ndaasozį; ² Da'áií bee hasdánohwidi'ńiił, baa nohwil nagosisńi' n'íí bínádaahńiihgo daahonohtą'yúgo; doo ágádaanoht'ee dayúgo doo da'aniigo da'osohdłąą da. ³ Yałti' shaa hi'né'íí itisgo at'éhi

nohwaa daasiné' ni', gánohwiłdéniiidgo, Christ nohwincho'húí bigha daztsaa, Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiinii k'ehgo; ⁴ Áídí' lehiiltij, taagi hileehii bijij naadiidzaa, Bik'ehgo'ihinań biyati' bek'e'eshchiinii k'ehgo. ⁵ Áídí' Céphas bo'ij lek'e, áídí' binal'a'á nakits'adahii áldó' daabo'ij lek'e: ⁶ Áí bikédí'go nohwik'isyú, inashood daanlinihii, ashdla' gonenadin bitisyú dała' daabo'ij lek'e; áí dásdozhá dawa díi jii t'ah daahinaa, áídá' la' da'ilhaazh. ⁷ Áí bikédí'go James bo'ij lek'e; áídí' nadaal'a'á dawa áldó'. ⁸ Da'iké'yú shíi áldó' hiłtsaa ni', doo gonshleeh dagee gosilijhii k'ehgo. ⁹ Nadaal'a'á dawago shíi doo bił ótag dahii nshij, nal'a'hii k'ehgo doo shido'jii bik'eh da, Bik'ehgo'ihinań daayokaąhgo ha'ánáshéhi góyéego bich'í' nagosh'áá lek'ehii bigha. ¹⁰ Bik'ehgo'ihinań biłgoch'oba'ii bee ánsht'eehii k'ehgo ánsht'ee: biłgoch'oba'ii bee shaa godet'aanii doo daazhógo shainé' da; áídá' da'des'a'ii dawa bitisgo nyeego nasíziid: áídá' doo shíi ásh't'ij da, Bik'ehgo'ihinań biłgoch'oba'ii shil nliinii át'ij. ¹¹ Ágát'éé ndi shíi dagohii la' da'des'a'ii nohwich'í' yádaakti' ndi, díi k'ehgo yádaahiilti'go da'osohdlaąd. ¹² Christ daztsaađi' naadiidzaago baa na'goni'dá', hagot'éego nohwitahyú la', nanezna'ii doo naadikáh da, daadohni? ¹³ Nanezna'ii doo naadikáh dayúgo Christ doo naadiidzaa da: ¹⁴ La'ii Christ doo naadiidzaa dayúgo, nohwił nadaagohiilni'ii doo ilij da silij, la'ii nohwi'odla'ii áldó' doo nt'é da silij. ¹⁵ Nanezna'ii doo naadikáh dayúgo Bik'ehgo'ihinań doo Christ naadiidzaago ayíílaa

da, áík'ehgo Bik'ehgo'ihinañ baa léda'ilchoogo nohwígózi, Bik'ehgo'ihinañ Christ naadiidzaago áyíílaa, daan'niihíí bigha. ¹⁶ Nanezna'íí doo naadikáh da lék'eyúgo, Christ aldó' doo naadiidzaa da: ¹⁷ Ła'íí Christ doo naadiidzaa dayúgo, nohwi'odla' doo ílji da; áík'ehgo nohwincho'íí t'ah biyi' nahkai. ¹⁸ Áík'ehgo Christ bił dała'á daanliigo da'ilhaazhíí aldó' ch'a'ondéeh. ¹⁹ Dadíí ni'gosdzán biká'gee daahin'naago zhá Christ bee nkt'éégo ágot'eehíí ndaahondliiyúgo, néé nnee dawa bitisgo dénohwaagoch'oba'é. ²⁰ Áídá' da'anii Christ daztsaqdí' naadiidzaa, da'ilhoshíí bitahdí' dantsé naadiidzáhi nliji. ²¹ Áík'ehgo nnee dała'á biláhyú da'itsaahi bengonyááhíí k'ehgo nnee dała'á biláhyú nanezna' n'íí naadikáh doo. ²² Adam bits'á'dí' nnee dawa nanne'híí k'ehgo Christ bił dała'á daanliiníí dawa nadaahi'naa doleeł. ²³ Áídá' nnee dała'á daantúíígee naahikáh doleeł, Christ dantsé naadiidzaahíí nliji; áí bikédí'go Christ daabíyéehíí aldó' naadikáh, dabíí nádzáágo. ²⁴ Nadaant'aahíí dawa, ła'íí yedaabik'ehgo binawod daagolji n'íí dawa Christ da'ílíí yilchiihíí bikédí'go, án bilakt'áhgee begoz'aq n'íí biTaa, Bik'ehgo'ihinañ, yainádi'aahdá' goldohíí bengodogaal. ²⁵ Christ be'ina'íí dawa bikekt'ááh nni'nizhí' yebik'eh doleeł at'éé. ²⁶ Da'iké'yú be'ina' da'ílíí yilchiihíí áí da'itsaahi. ²⁷ Bik'ehgo'ihinañ dawahá Christ bikekt'áázhí' nyinnil. Áídá', Dawahá bikekt'áázhí' nni'nzil, niidá' hadín bikekt'ááh dawahá nyinnilíí doo itah nliji dahíí nkt'éégo bigózi. ²⁸ Dawahá biyahzhí' alzaadá', Bik'ehgo'ihinañ dawahá

biYe' biyahzhì' áyílaa n'íí biYe' aldó' dabíí biyahzhì' ádedlaa, áík'ehgo Bik'ehgo'ihì'nañ dawa yebik'eh doleeł. ²⁹ Doo ágát'ée dayúgo, daztsáni bá baptize ádaabi' — dilne'íí nt'é bighą ádaat'íí? Nanezna'íí doo naadikáh dadá' nt'éshą' bighą bá baptize ádaabi'dilne'? ³⁰ Ła'íí nt'éshą' bighą dawa jįį da'o'aalgee négodzidíí bidahzhì' nasiidzi? ³¹ Shik'ííyú, Christ Jesus biláhyú nohwee shił gozhóhíí bighą gánohwiłdishńii, Dawa jįį da'itsaahíí bee shich'í' goz'ąą. ³² Nnee ni'godszań biká' zhineehíí yádaakt'íí k'ehgo yashti'go gádishńii, Dziłká'yú bégódzidi daagolíníí Ephesusgee bił nadaagonsškaad lęk'eyúgo, nt'é bee hisht'íí, nanezna'íí doo naadikáh dadá'? Ła' gádaanii, Haląą da'idaą le', da'idlaą le': hiskąą dahiitsaahíí bighą. ³³ Nohwich'í' nadoch'aa hela'; nnee daanchọ'ihíí bił nach'ikaiyúgo nł'éeego ách'ít'éeéhíí yiłchọh. ³⁴ Ch'ínádaanohdziid, nł'éeego ihì'naahíí baa nánohkáh, nchọ'go ánádaahne' hela'; nohwitahyú ła' Bik'ehgo'ihì'nañ doo yídaagolsį da: bik'ee idaayádaanohdzi doleełhíí bighą ádaanohwiłdishńii. ³⁵ Áídá' nnee ła' na'ídaadilkid, Hagot'éeego nanezna' n'íí naadikáh? Bits'í hago'at'éhi yee naadikáh doleeł? daañigo. ³⁶ Ni, nnee doo gonyáni, nt'éhéta k'edínlaahíí ntsé datsaahíí k'ehgo alne'yúgo zhą hajéeh: ³⁷ Hant'é hajéedíí doo ái ga'at'éhi k'edínlaa da, k'edilzíí zhą k'edínlaa, t'oh naghái dagohíí łahgo at'éhíhíí shį: ³⁸ Hant'é hajéedíí Bik'ehgo'ihì'nañ dabíí hát'ííyú áile', áík'ehgo k'edilzíí dała'á n'ąągo hajéedgo iltah at'éeego ánołigo áile'. ³⁹ Its'í doo dawa łekt'ee da: ła' nnee bits'í, ła'íí dawahá nadaakaihíí, ła'íí

lóg, ła'íí dló' ałdó'. ⁴⁰ Its'í ła' yaaká'yú daagoljǐ, ła'ihíí ni'gosdzán biká' daagoljǐ: yaaká'yúhíí be'ízisgo at'éhi doo ni'gosdzán biká'yúhíí be'ízisgo at'éhi ła'et'ee da. ⁴¹ Ya'ái dásahngo bits'á'dindláád, t'é'gona'ái dásahngo ałdó' bits'á'dindláád, ts'iksɔqsé dásahngo bits'á'dindláád; ts'iksɔqsé dała'á n'áągo ła'ngo at'éego bits'á'dindláád. ⁴² Nanezna' n'íí naadikáhíí ałdó' ágát'éé. Its'í k'edilzǐí k'ehgo ła'hi'né'íí hichɔɔh, its'í ła'ngo at'éhi yee naadikáh, doo daahichɔɔhi da. ⁴³ Its'í doo ılı́igo ła'hi'né' n'íí ızisgo at'éego nádidáhgo alne': doo nalwodgo ła'hi'né' n'íí binawod goljǐgo nádidáhgo alne'. ⁴⁴ Dá ni'gosdzán biká'gee kots'íhíhíí ła'hi'né' n'íí yaaká'dí'go kots'íhíhíí bee nách'ididáh. Kots'í ni'gosdzán biká'gee goljǐ, ła'íí yaaká'dí'go kots'í góljǐ. ⁴⁵ Gánjǐgo bek'e'eshchij, Dantsé nnee alzaahíí Adam holzéhi hiṇaa siljǐ; Adam iké'yúhíí spirit be'ihí'naahíí siljǐ. ⁴⁶ Áídá' its'í yaaká'dí' gólííníí doo ntsé begonyáá da, ndi its'í ni'gosdzán biká' gólííníí ntsé begonyáá, áníta its'í yaaká'dí' gólííníí begonyáá. ⁴⁷ Dantsé nnee alzaahi ni'gosdzán bits'á'dí' nlijǐ, ła'ezh bee alzaa: iké'gee nneehíí yaaká'dí' nyáá, án nohweBik'ehń nlijǐ. ⁴⁸ Ni'gosdzán biká' nnee ła'ezh be'ádaaszaahíí, dantsé nnee ła'ezh be'alzaahíí k'ehgo ádaat'ee: ła'íí yaaká'yú daagolííníí, nnee yaaká'dí' nyááhíí k'ehgo ádaat'ee. ⁴⁹ Nnee ła'ezh be'alzaahíí k'a'ádaandlijǐgo daagosiidlijǐhíí k'ehgo yaaká'dí' nnee ałdó' k'a'ádaandlijǐ doleeł. ⁵⁰ Shik'íyú, díí nohwił nagoshni', nnee daanliíníí bits'í hik'e díł biłgo Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliíníí doo itah daaleh da; its'í nanne' doleełíí ihí'naa

doo ngonel'aa dahíí doo bíyéé daaleeh at'éé da.
⁵¹ Isaa, doo bigózi da n'íí nohwił ch'í'nah ashle';
 doo daanohwigha da'iilwosh da doleeł, áidá' lahgo
 ádaant'eego ánohwi'dilne' doleeł, ⁵² Dagoshch'í',
 ch'inesk'ohíí k'ehgo, iké'yú béshdilwoshé ánniidgee:
 béshdilwoshé áníí doleeł, la'íí nanezna' n'íí its'í
 doo hichqohíí bee naadikáhgo ádolniil, la'íí néé
 lahgo ádaant'eego ánohwi'dilne' doleeł. ⁵³ Díí
 its'í hichqohíí its'í áníidéhi doo hichqoh dahíí
 ik'eyidleeh doleeł, la'íí díí its'í datsaahíí its'í
 áníidéhi doo datsaah dahíí ik'eyidleeh doleeł.
⁵⁴ Áík'ehgo díí its'í hichqohíí doo hichqoh dahíí
 ik'eyiidlaago, la'íí díí its'í datsaahíí doo datsaah
 dahíí ik'eyiidlaago, gáníigo bek'e'eshchiiníí
 begolne' doleeł, Da'itsaah n'íí baa goneznaago
 doo nt'é da silíi. ⁵⁵ Da'itsaahíí nííni, ninawod
 bee nohwicháa n'íí hayú begoz'aa? Da'itsaahíí
 nííni, gonłnéé n'íí hayú goz'aa? ⁵⁶ Nohwinchq'híí
 bigha da'itsaahíí nalwod; la'íí begoz'aaníí
 biláhyú nchq'íí nalwod. ⁵⁷ Áidá' Bik'ehgo'ihí'nań
 ba'ihégosj, án nohweBik'ehń Jesus Christ biláhyú
 da'itsaahíí baa daagonłnééhgo ánohwile'. ⁵⁸ Áí
 bigha, shik'íyú, shil daanohshóni, nłdzilgo nasozij,
 doo bits'á' daadiho'náhgo da, da'ákozhá ląágo
 nohweBik'ehń bá nada'ohsiid, nohweBik'ehń
 biláhyú bá nada'ohsiidíí doo da'ílinéhi at'éé dago
 bídaagonokshíí bigha.

16

¹ K'adíí nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí
 zhaali bá ndaahohniikíí bee nohwich'í' yashti':
 Galatiayú ínashood ha'ánátséhíí gábildishnii n'íí

k'ehgo nohwíí áldó' ágádaahne'. ² Godilziníí bijjì dábik'ehñ dała'á nohtijjgee Bik'ehgo'ihí'nañ danelt'eego bee nohwich'ozñi'híí k'ehgo zhaali la' k'ihzhì' ndaahohñiilgo ilch'ì' ndaahohñiil, áík'ehgo níyáágee doo zhaali ndaahohñiil da doleeł. ³ Áík'ehgo akú níyáágo nnee la' nzhqo daadohñiíhíí naaltsoos baa daanoñiil, áí zhaali baa daasoné'íí Jerusalemyú daidiiné'híí bigha akú daadish'aał. ⁴ Shíí áldó' akú disháh dábik'ehyúgo, akú bił dishkah. ⁵ Macedóniyáú ch'ínsháh shj: Macedóniyáú ch'íníyáágo nohwaa deshaał. ⁶ Akú dét'ihézhì' nohwil nahashtá shj, dagohíí da'akú sheehai shj, áík'ehgo dahayú dahnáádishdáhyú bee shich'odaahnii doleeł. ⁷ Akú ch'ínsháhgo doo dét'ihézhì' nohwistsééh hásh't'íí da, áídá' nohweBik'ehñ hát'íyúgo nohwil nahashtá hásh't'íí. ⁸ Pentecost bengonyáázhi' Éphesusgee siidáa doo. ⁹ Nht'éégo na'isiidíí dahot'éhé bee shá ch'íntáá, la'íí shich'ì' nadaagonkaadíí ląá. ¹⁰ Timótheus nohwaa nyáágo doo neldzidgo ádaanołsj da le': nohweBik'ehñ binasdziidíí nayik'íiziid, shúí na'isiidhúí k'ehgo. ¹¹ Doo hadín da'ílinégo baa natsekees da le': áídá' bich'odaahñiigo bił gozhóqo shich'ì' dowáh: bíí hik'e shik'isyú la' áldó' shaa hikáhíí nhoshkíí. ¹² Nohwik'isn Apollos holzéhi, nohwik'isyú la' biłgo nohwaa hikáh dážhó hásh't'íí ndi k'adyúgo doo digháh hát'íí da; ndi bá ch'ígót'ì' gozłjigo nohwich'ì' digháh ndi at'éé. ¹³ Daadeh'íí, nohwi'odłá'íí bee nłdzilgo nasoził, báyán k'ehgo ádaanoht'ee, nadaałwodgo nadaasozij le'. ¹⁴ Dawa ánádaaht'ijłíí hł daanoñjoggo ánádaaht'ijł le'.

15 Shik'íyú, Stéphanas bigową dągoz'ąą nt'éégo Akéyagee dantsé da'osdlaądgo bídaagonoşı, ła'íí ínashood daanliiníi yinádaadéz'ııgo yaa ádaadest'ąą,
 16 Nnee ágádaat'eehíi hik'e nohwich'odaanıihíi, ła'íí Bik'ehgo'ihı'nań bńnada'iziidíi dawa daadohts'ago nńnohwoshkaąh. 17 Stéphanas hik'e Fortunátas ła'íí Akéyas hikaihíi baa şıı gozhóó: nohwíi doo nohkáh dagee áı hikai. 18 Shiyı'siziiníi hanáyogo ádaashiilaa, ła'íí nohwíi ałdó' ágádaanohwislaa: nnee ágádaat'eehíi daadinoloşıgo ba'ihédaanohşı.
 19 Asiagee ínashood ha'ánátséhíi dawa, Gozhóó, daanohwińıi. Áquila hik'e Priscilla ła'íí bigową yune' ha'ánátséhíi ałdó' dawa nohweBik'ehń binkááyú, Gozhóó, daanohwińıi. 20 Christ biláhyú nohwik'íyú daanliiníi dawa, Gozhóó, daanohwińıi. Daagodinoşıgo daałohts'os le'.
 21 Shíi, Paul, Gozhóó, nohwıdışıihíi dashíi shigan bee k'eshııchıı. 22 Nnee ła' doo Jesus Christ nohweBik'ehń bıł nzhog dayúgo, bıł ch'ıgodını at'éé. NohweBik'ehń nńnıdáh. 23 Jesus Christ nohweBik'ehń bıłgoch'oba'ıi bee nohwıł goz'ąą le'.
 24 Christ Jesus binkááyú şıı ijóoníi bee nohwich'ı' goz'ąą le'. Doleełgo at'éé.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049